

N:o 3.

Ank. till Riksd. kansli den 13 februari 1906, kl. 4 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet.

(1:a U. A.).

Ordinarie anslag.

Departementschefens ombud för tillsyn öfver skrifiers allmängörande.

1:o) I den till Riksdagen den 13 januari innevarande år aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kungl. Maj:t, under åberopande af statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden för samma dag, uti punkten 1 under andra hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att höja förslagsanslaget till departementschefens ombud för tillsyn öfver skrifiers allmängörande, nu upptaget till 6,000 kronor, med 2,000 kronor till 8,000 kronor.

*Höjning af
anslaget till
departements-
chefens om-
bud.
[1.]*

Till åberopade statsrådsprotokollet har departementschefen i detta ärende anfört, hurusom beloppet af de arfvoden, som enligt särskilda kungl. bref utginge till departementschefens ombud i orterna, under de senare åren öfverstigit 7,000 kronor och småningom, alltefter tillkomsten af nya boktryckerier, ökats, så att det för närvarande uppginge till 7,850 kronor. Anslaget, som under sin nuvarande titel alltifrån år 1876 varit i riksstaten uppfördt till 6,000 kronor, hade under de sista tjugu åren ständigt visat brist, och syntes denna oegentlighet i beräkningen böra undanröjas.

Med anledning af hvad departementschefen sålunda anfört, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, höja förslagsanslaget till chefens för justitiedepartementet ombud för tillsyn öfver skrifter allmängörande, nu 6,000 kronor, med 2,000 kronor till 8,000 kronor.

Nedre justitierevisionen.

*Höjning af
anslaget till
nedre justitie-
revisionen.*

[2.]

2:o) Kungl. Maj:t har under punkt 2 af andra hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att höja anslaget till nedre justitierevisionen med aflöning till dels en konstituerad revisionssekreterare och dels två amanuenser, däraf en med skyldighet att tjänstgöra såsom protokollssekreterare, tillhoppa 8,600 kronor, hvarigenom anslaget i dess helhet, nu 151,700 kronor, skulle komma att i 1907 års riksstat uppföras till 160,300 kronor.

Beträffande denna framställning har departementschefen till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Vid behandlingen af de frågor, som rörde regleringen för år 1906 af andra hufvudtitelns stat, erinrade dåvarande chefen för justitiedepartementet med anledning af den då föreslagna ökningen af antalet justitieråd, att å nedre revisionens stat finnas uppförda 8 ordinarie och 5 konstituerade revisionssekreterare äfvensom att, då det visat sig omöjligt för dessa att uppehålla all föredragningen i högsta domstolen, sedan flera år tillbaka en extra revisionssekreterare varit förordnad. Enligt departementschefens beräkning skulle genom den föreslagna ökningen af justitierådets antal till 21 antalet föredragningsveckor ökas med 19 om året, och då för enhvar af de 14 revisionssekreterarne beräknats i det närmaste 6 veckors föredragning, ansågs, att ökningen af justitierådets antal skulle komma att medföra behof af minst tre nya revisionssekreterare. Departementschefen inskränkte sig till att begära anslag till aflöning åt tre tillförordnade revisionssekreterare, men framhöll äfven möjligheten af att detta antal skulle visa sig icke vara fullt tillräckligt.

På Kungl. Maj:ts förslag anvisade Riksdagen till aflöning åt enhvar af tre tillförordnade revisionssekreterare på extra stat för år 1906 5,800 kronor. Tillika anslog Riksdagen medel till aflönande af tre amanuenser i nedre revisionen med tjänstgöringsskyldighet såsom protokollssekreterare samt af tre andra amanuenser därstädes.

Såsom redan nämnts, har sedan flera år tillbaka en extra revisionssekreterare haft sig anförtrodd föredragning af justitieärenden i högsta domstolen. Tillvaron af den så kallade extra roteln kan räknas från år 1894, ehuru äfven därförut förekommit, att under vissa tider extra revisionssekreterare förordnats. År 1893 anmälde nämligen såväl högsta domstolen som nedre revisionen, att det visat sig vara med svårighet förenadt att med det stadgade antalet revisionssekreterare utan afbrott uppehålla föredragningen under högsta domstolens sessioner och att denna svårighet ökats genom beslutadt upphörande af högsta domstolens pingstferier. Med anledning häraf medgaf Kungl. Maj:t, att under år 1894 en extra revisionssekreterare skulle få förordnas.

Sedan dess har för hvarje år en extra revisionssekreterare varit förordnad, och från och med den 3 april 1897 har beträffande den extra revisionssekreterarens föredragning varit bestämdt, att till extra roteln skola i främsta rummet öfverlämnas alla till nedre revisionen inkommande civila besvärsmål, dock med undantag af sådana mål, som afses i 6 § 5 mom. af instruktionen för nedre revisionen. Till följd häraf har den extra revisionssekreteraren haft skyldighet att föredraga i högsta domstolen en dag i hvarje vecka.

När, efter Riksdagens beslut år 1905 om förstärkning af högsta domstolens och nedre revisionens arbetskrafter, ny ordning för revisionssekreterarnes föredragning inför högsta domstolen skulle uppgöras, fann nedre revisionen för fullgörande af den ökade föredragningsskyldigheten nödigt, att den extra revisionssekreterarens föredragningsskyldighet ordnades på alldeles samma sätt som de öfriga föredragandenas, med undantag af innehafvare af skiftesrotel. Till följd häraf blef i det förslag till föredragningsordning, som uppgjordes af nedre revisionen och underställdes Kungl. Maj:ts godkännande, den extra revisionssekreteraren hittills åliggande skyldighet att föredraga en dag i hvarje vecka icke bragt i tillämpning. Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t den 6 oktober 1905 fann Kungl. Maj:t godt fastställa det anmälda förslaget till föredragningsordning, och i sammanhang härmed förklarades, att hvad förut varit bestämdt om öfverlämnande till extra roteln i främsta rummet af inkommande civila besvärsmål skulle upphöra att gälla. Enär, enligt den fastställda föredragningsordningen, hvarje revisionssekreterares föredragningstur i allmänhet omfattar endast en vecka i sänder emot förut två veckor, är nu möjlighet beredd att, äfven efter de civila besvärsmålen fördelning mellan de olika rotlarna, få dessa mål snabbt afgjorda.

Möjligheten för nedre revisionen att kunna i den fastställda ordningen uppehålla föredragningen i högsta domstolen är således helt

och hållet beroende på tillvaron af en extra revisionssekreterare. Behovvet af den förstärkning i arbetskraft, som genom förordnande af en extra revisionssekreterare alltsedan 1894 oafbrutet och jämväl för år 1906 måst tillföras nedre revisionen, torde således få anses vara konstant, och frågan om åtgärders vidtagande i syfte, att ytterligare en revisionssekreterare må vardas uppförd på nedre revisionens stat, synes icke längre kunna undanskjutas. Ehuru icke direkt inverkan på förevarande fråga, torde dock äfven böra anmärkas, att, enligt den år 1905 af dåvarande departementschefen gjorda beräkning, förändringen samma år i afseende å föredragningen i högsta domstolen medförde, oaktadt förstärkningen af revisionens arbetskrafter, en ökning i revisionssekreterarnes arbetsbörda, och denna ökning var i verkligheten ej oväsentligt högre, än departementschefens beräkning gaf vid handen.

Af nedre revisionen har emellertid uti en till chefen för justitiedepartementet den 25 november 1905 aflåten skrifvelse hemställts om åtgärd i syfte, att anslaget för nedre revisionen måtte höjas med lön till en ordinarie revisionssekreterare.

Utan att inlåta mig på frågan om lämpligheten däraf, att revisionssekreterarne äro försedda med fullmakt, en fråga, som länge varit omstridd, anhåller jag att här få erinra, att, så länge den nu pågående undersökningen rörande statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden ej hunnit omfatta löneförhållandena m. m. vid nedre revisionen, det icke torde vara lämpligt att beträffande inrättandet af nu ifrågasatta ämbete frångå den princip, som i senare tider följts vid ökning af revisionssekreterarnes antal eller ämbetets tillsättande medelst konstitutorial.

Enligt de föredragningsordningar, som gällde före den senast fastställda, hade den extra revisionssekreteraren ej skyldighet att mottaga s. k. veckomål, och hans föredragningskyldighet var bestämd till en viss dag i veckan. Protokollssekreteraretjänstgöringen å extra roteln ålåg då den protokollssekreterare, som hade skyldighet att under de öfriga dagarna i samma vecka föra protokollet i högsta domstolen. Vid expeditionen hade den extra revisionssekreteraren till biträde en amanuens, till hvars aflöning Kungl. Maj:t anslagit medel. Då emellertid, såsom redan erinrats, den af Kungl. Maj:t förordnade extra revisionssekreteraren icke kommer att i högsta domstolen föredraga blott en dag i hvarje vecka, utan i likhet med de öfriga revisionssekreterare, hvilkas föredragning omfattar en vecka i sänder, och extra roteln såsom följd häraf äfven har att mottaga veckomål, har för extra roteln uppstått samma

behof af en protokollssekreterare som för öfriga rotlar. Med anledning häraf har Kungl. Maj:t för år 1906 förordnat en extra amanuens i nedre revisionen, som skall hafva skyldighet att bestrida protokollssekreterare-tjänst, och anvisat åt honom ett arfvode, motsvarande den åt nuvarande amanuenser med liknande tjänstgöringsskyldighet i stat anslagna aflöning, eller 1,500 kronor i tjänstgöringspenningar och 300 kronor i renskrifningspenningar.

Vid extra roteln förändring till rotel å nedre revisionens stat torde den tjänsteman, som skall hafva att fullgöra protokollssekreterare-tjänstgöringen å roteln äfvensom den å roteln tjänstgörande amanuensen äfven böra upptagas i staten. Aflöningen för de nuvarande å stat uppförda amanuenserna bestämdes af Riksdagen år 1905. Enahanda aflöningsförmåner torde nu böra äskas för ifrågasatt två amanuenser.

För den ifrågasatta förstärkningen af nedre revisionens arbetskrafter skulle således erfordras följande belopp:

	Arfvode	Tjänstgöringspenningar	Renskrifningspenningar	Summa
1 konstituerad revisionssekreterare..	3,800	2,000	—	5,800
1 amanuens med skyldighet att tjänstgöra såsom protokollssekreterare	—	1,500	300	1,800
1 amanuens	—	1,000	—	1,000
				summa kronor 8,600.

I detta sammanhang anhåller jag att få anmäla, att sexton tjänstförrättande, men icke ordinarie revisionssekreterare uti underdånig skrifvelse i november 1905 anhållit, att Kungl. Maj:t måtte taga under nådigt öfvervägande:

1:o) huruvida icke ordinarie revisionssekreterareämbeten torde böra inrättas till så stort antal, som det erfordras föredragande af justitieärenden i Kungl. Maj:ts högsta domstol;

2:o) lämpligheten af att vid bestämmandet utaf antalet erforderliga tjänster möjlighet till någon tids ledighet hvarje sommar beredes tjänstförrättande revisionssekreterare;

3:o) om icke bestämmelsen uti gällande instruktion för Kungl. Maj:ts kansli, att en revisionssekreterare skall vara anställd såsom byråchef för lagärenden i justitiedepartementet, lärer böra upphävas;

4:o) huruvida icke å nedre justitierevisionens stat upptagen lön eller arfvode, som revisionssekreterare i anledning af erhållet förord-

nande att bestrida annat ämbete ej uppbär, kunde tilldelas den tjänstförrättande revisionssekreterare, som må anses därtill vara i tur;

5:o) om ej förhållandena kräfvä, att äfven för kortare tid tillförordnad revisionssekreterare för sitt arbete tilldelas ersättning efter en beräknad årlig aflöning af 5,800 kronor; samt

6:o) önskvärdheten däraf, att den, som i följd af erhållet uppdrag att förvalta revisionssekreterareämbete nödgas vidkännas rese- och flyttningkostnader, af statsmedel tilläggas ersättning härför.

Därest Eders Kungl. Maj:t godkänner hvad jag förut yttrat beträffande det ifrågasatta nya revisionssekreterareämbetet, torde därmed den i nämnda framställning från nedre revisionen först uppställda frågan få anses vara besvarad. Möjligheten att bereda föredragandena i högsta domstolen någon sommarledighet förutsätter helt naturligt en ej oväsentlig ökning af revisionssekreterarnes antal; men icke heller denna fråga torde lämpligen böra komma under öfvervägande annat än i sammanhang med en blifvande undersökning rörande reglering af nedre justitie-revisionens löneförhållanden.

Genom den ändring af instruktionen den 7 juni 1878 för ämbets- och tjänstemännen i Kungl. Maj:ts kansli, som genom Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse den 30 december 1905 ägt rum, har det önskemål, som i tredje punkten af nyssnämnda framställning uttalats, redan blifvit uppfyllt.

I afseende å de önskemål, som framställt i fjärde och femte punkterna, tillåter jag mig erinra, att Kungl. Maj:t upprepade gånger af andra hufvudtitelns besparingar tillagt tillförordnade revisionssekreterare, som icke äro assessorer och således icke äga att uppbära assessorlön, lönefyllnad till sådant belopp, att de därigenom kommit i åtnjutande af lika löneförmåner med de assessorer, hvilka haft förordnande såsom revisionssekreterare. Dessutom har Kungl. Maj:t genom nådigt beslut den 30 december 1905 beträffande de tillförordnade revisionssekreterare, som, utan att åtnjuta arfvode på nedre revisionens stat, erhållit mera ständiga förordnanden, tillagt dem sådan förhöjning i aflöningen, att denna fullt motsvarar de konstituerade revisionssekreterarnes arfvode. Sådan lönefyllnad utgår för närvarande till icke mindre än sju tjänstförrättande revisionssekreterare, och medlen härtill bestridas af ordinarie revisionssekreterares löner. Föga anledning torde finnas att gifva lönefyllnad åt mera tillfälliga vikarier, ej heller att tillägga konstituerad revisionssekreterare ordinarie revisionssekreterares lön. Den omständigheten, att en ordinarie revisionssekreterare förord-

nats till annan statstjänst, har icke verkat någon förändring i den konstituerades verksamhet; denne sköter såsom förut den rotel, som han genom konstitutorialet är satt att förvalta, under det att däremot vikarie förordnas för den ordinarie. Icke heller kan det angifna förhållandet i allmänhet sägas hafva verkat något intrång i den konstituerades befordringstur. Han har eller åtminstone bör hafva räknat med möjligheten af att innehafvare af ordinarie tjänst, med bibehållande af densamma, någon tid användes i högre tjänst; en möjlighet, som ju för den konstituerade innebär en liknande utsikt för framtiden. Och otvifvelaktigt har den omständigheten, att den ordinarie är eller före sin utnämning till ordinarie varit använd på annat håll, beredt de yngre i verket en raskare befordran och ofta äfven bättre löneförmåner, än eljest skulle ifrågakommit. Att för närvarande ordinarie revisionssekreterare till så stort antal som fem äro i annan statstjänst anställda, är en tillfällighet, men icke ens denna tillfällighet kan i ett ämbetsverk som detta, där rörligheten i ledamöternas sammansättning är och bör vara ett utmärkande drag, i stort sedt sägas vara till de yngres skada. När den antydda rörligheten, såsom äfven händt någon gång, tillfälligtvis stoppats, har detta varit föga gynnsamt för dem, som i högre tjänst eller högre åldersklass i tjänsten sökt belöning för sitt arbete. En annan fråga är däremot, huruvida de nu utgående lönerna öfver hufvud taget äro efter nutida förhållanden tillräckliga. Denna fråga torde af skäl, som jag redan förut haft tillfälle att beröra, för närvarande icke böra komma under öfvervägande, likasom ej heller det i sjätte punkten uttalade önskemålet om ersättning af statsmedel för rese- och flyttningkostnader till dem, som, boende å annan ort än Stockholm, mottagit uppdrag att förvalta revisionssekreterareämbete.»

Utskottet, som mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke funnit anledning till erinran, hemställer,

att Riksdagen må höja anslaget till nedre justitirevisionen med aflöning till dels en konstituerad revisionssekreterare och dels två amanuenser, däraf en med skyldighet att tjänstgöra såsom protokollsekreterare, tillhoppa 8,600 kronor.

Vid bifall härtill kommer ifrågavarande anslag, nu 151,700 kronor, att i 1907 års riksstat uppföras med 160,300 kronor.

Svea hofrätt med därunder lydande justitiestat.

Ang. anslagets
ökning för
reglering af
två domsagor.

[3.]

3:o) Kungl. Maj:t har i punkt 3 under andra hufvudtiteln föreslagit Riksdagen, att för möjliggörande af en reglering af Norra och Södra Hälsinglands domsagor sålunda, att nuvarande Södra Hälsinglands västra tingslag komme att bilda en domsaga under namn af Bollnäs domsaga, att Södra Hälsinglands östra tingslag komme att tillsammans med Enångers tingslag af Norra Hälsinglands domsaga utgöra en domsaga under benämning Söderhamns domsaga, samt att återstående tre tingslag af Norra Hälsinglands domsaga komme att utgöra en domsaga under bibehållande af sin nuvarande benämning, öka anslaget till häradshöfdingarne under Svea hofrätt med 4,500 kronor samt, under förutsättning af bifall härtill, fastställa aflöningsförmånerna för häradshöfdingarne i de ifrågasatta tre domsagorna så, som förut åberopade statsrådsprotokoll öfver justitiedepartementens ärenden den 13 januari 1906 upptoge; och skulle, i händelse af bifall härtill, anslaget till Svea hofrätt med därunder lydande justitiestat, nu 684,487 kronor, komma att höjas till 688,987 kronor.

Förenämnda statsrådsprotokoll innehåller i detta ämne följande yttrande af departementschefen:

»Uti underdånig ansökning af den 20 augusti 1904 hafva åtskilliga invånare i Norra Hälsinglands domsaga anført, att det behof af en förbättrad tingsordning, som föranledt kungl. förordningen den 17 maj 1872, sedan längre tid tillbaka gjort sig känt måhända mera i denna domsaga än i någon annan del af riket, men att de förslag, som, i ändamål att få den nya tingsordningen tillämpad inom domsagan, framställtts därom, att de fyra tingslag — Bergsjö, Delsbo, Forsa och Enånger —, af hvilka domsagan för närvarande utgöres, måtte förenas till antingen två tingslag eller allenast ett tingslag, icke vunnit framgång. Då ett anordnande på angifna sätt af tingslagen inom domsagan syntes möta stora svårigheter och af myndigheterna förklarats ej böra äga rum, återstode endast ett sätt för frågans lösning, nämligen domsagans *delning* i två domsagor; och en sådan åtgärd förefölle befogad jämväl med hänsyn till domsagans utsträckning och stora invånareantal samt den betydande mängden af därstädes förekommande mål och ärenden. Enligt sökandenas mening kunde en delning af domsagan lämpligen ske sålunda, att af de två nya domsagorna den ena komme att

bestå af Bergsjö tingslag och Delsbo tingslag med tingsställen i Bergsjö och Delsbo samt fem allmänna tingssammanträden om året i hvardera tingslaget och den andra domsagan komme att utgöras af Forsa och Enångers nuvarande tingslag, förenade till ett tingslag med tingsställe i Hudiksvall och tio allmänna tingssammanträden årligen. Under åberopande af hvad sålunda och i öfrigt anförts anhöllo sökandena i underdånighet, att åtgärder måtte vidtagas för Norra Hälsinglands domsagas delning i två domsagor i hufvudsaklig öfverensstämmelse med sökandenas förslag eller på annat sätt, som kunde finnas mera ändamålsenligt.

Hos Kungl. Maj:t hafva vidare åtskilliga invånare i Södra Hälsinglands domsagas östra tingslag i underdånighet anført, att under den tid af nära trettio år, som förflutit, sedan Södra Hälsinglands domsaga delades i två tingslag, domsagan gått framåt såväl i folkmängd som ock genom uppkomst af nya industriella anläggningar samt tillväxt af förut befintliga sådana, hvartill bidragit tillkomsten af nya kommunikationsförbindelser inom domsagan. Den reglering, som sålunda ägt rum, motsvarar emellertid icke längre de ökade krafven på snabbhet i rättskipningen och lätthet att få äfven andra rättsärenden än de å tingen förekommande utförda. Enär häradshöfdingen i domsagan, helt visst till följd af det större antalet göromål i det västra tingslaget, varit bosatt och troligen äfven hädanefter finner sig nödsakad att vara bosatt i Bollnäs, men det östra tingslagets inbyggare sedan gammalt hafva sin handels- och köpstad i Söderhamn, hafva omförmälda kraf synnerligen framträdt inom östra tingslaget, och behof att få tingslaget skildt från det västra visat sig oundgängligt. Det västra tingslaget har för öfrigt, anfördes vidare, numera nått en sådan utveckling, att göromålen därstädes kräfvat en särskild häradshöfding, och såväl sökandenas önskemål som äfven de önskingar om en snabbare rättskipning, hvilka upprepade gånger försports från Norra Hälsinglands domsaga, synas kunna förverkligas därigenom, att Södra Hälsinglands domsagas östra tingslag och Enångers därintill gränsande tingslag inom Norra Hälsinglands domsaga förenas till en domsaga och ett tingslag med tio allmänna tingssammanträden om året. Enligt sökandenas mening vore en sådan förening desto mera lämplig, som den tillämnade så kallade ostkustbanan är afsedd att genomlöpa den föreslagna nya domsagan och Söderhamn utgör köpstad och afsättningsort för åtminstone en god del af Enångers tingslag. Sökandena anhöllo därför, att Kungl. Maj:t täcktes taga under pröfning, huruvida icke sådan ändring i Södra Hälsinglands domsagas omfång kunde ske, att domsagans östra

tingslag antingen ensamt för sig eller i förening med Enångers tingslag må blifva en själfständig domsaga.

Invånarna i Södra Hälsinglands domsagas västra tingslag, som lämnats tillfälle att yttra sig i ärendet, hafva åberopat en jämväl från detta tingslag till Kungl. Maj:t ingifven ansökning att, med hänsyn till vikten för särskildt Bollnäs köping att tingssammanträden hållas tio gånger om året, åtgärder måtte vidtagas för domsagans delning i två olika domsagor. Och västra tingslagets häradsrätt har för sin del förklarat, att den, i betraktande af mängden af de inom tingslaget förekommande rättegångsmål och ansökningsärenden samt öfriga på domhafvandens åtgärd ankommande ämbetsgöromål, ansåge nödigt, att västra tingslaget blifver en domsaga för sig.

Östra tingslagets häradsrätt åter har, efter att hafva hört tingslagsborna, yttrat, att häradsrätten funne förändrad reglering af domsagan icke vara för detta tingslag erforderlig, men att, för den händelse det kan anses nödigt, att domsagans västra tingslag blifver egen domsaga, häradsrätten ville förorda, att så äfven må blifva förhållandet med östra tingslaget, dock utan att därvid med detsamma förenas något annat tingslag eller del af sådant tingslag eller att från östra tingslaget någon del afskiljes.

Inom Norra Hälsinglands domsaga hafva samtliga tingslagsbor och häradsrätter afstyrkt bifall till ansökningen om Enångers tingslags sammanslagning med Södra Hälsinglands östra tingslag. Såsom skäl härför anfördes, att införandet i norra domsagans återstående tingslag af den i 1872 års förordning afsedda tingsordning icke skulle kunna ske utan afsevärda olägenheter och kostnader. Däremot ansågo häradsrätterna sig böra tillstyrka delning af Norra Hälsinglands domsaga på sätt föreslagits. Genom en sådan delning skulle nämligen, utan egentlig olägenhet för någon, det önskemål vinnas, att i de nya domsagorna nämnda tingsordning med däraf befordrade snabbare rättsskipning kunde komma i tillämpning.

Häradshöfdingen i Norra Hälsinglands domsaga har anfört, att det till följd af domsagans storlek (40 kvadratnymil) och alltjämt stigande befolkning är nästan omöjligt för en person att sköta densamma, helst svårigheten att erhålla dugliga såväl juridiska som renskrifvarebiträden synes blifva större för hvarje år. Häradshöfdingen kunde därför icke finna annat botemedel, än att domsagan delas i två domsagor sålunda, att Forsa och Enångers tingslag bilda en domsaga med tingsställe i Hudiksvall samt Delsbo och Bergsjö, som nyligen uppfört nya tidsenliga tingshus, en domsaga med två tingsställen, där

dessa nu finnas. Befolkningen skulle då komma att utgöra något öfver 19,000 personer i den ena domsagan (Forsa och Enångers tingslag) samt omkring 24,700 i den andra. Olikheten i invånareantalet i de båda sålunda bildade domsagorna kunde emellertid väntas snart utjämnas. Från år 1903 har invånareantalet i Norra Hälsinglands domsaga ökat med 261 personer, däraf blott 48 i Delsbo och Bergsjö tingslag, mot 213 i Forsa och Enångers tingslag. Befolkningen i de östra tingslagen tillväxer således betydligt hastigare än i de västra och kommer säkerligen att hastigt ökas när, såsom antagligt är, ostkustbanan varder färdig. Dock ansåg härads höfdingen i allt fall ej olämpligt, om, på sätt ombuden för Delsbo tingslag och ett ombud för Forsa tingslagsbor hemställt, Norrala och Trönö socknar öfverflyttades från Södra Hälsinglands domsaga till Norra Hälsinglands domsaga. På dessa skäl ansåg härads höfdingen den från Södra Hälsinglands domsaga inkomna ansökning icke, såvidt angår Norra Hälsingland, böra till vidare åtgärd föranleda.

Tillförordnade domhufvanden i Södra Hälsinglands domsaga har med ledning af den officiella statistiken uppgjort en öfversikt till och med år 1902 öfver folkmängdstalen och antalet mål och ärenden inom såväl domsagan och dess särskilda tingslag som ock Enångers tingslag af norra domsagan. Af denna öfversikt torde en del, kompletterad med sedermera tillkomna siffror för år 1903 och folkmängdstal för år 1904 samt uträknade medeltal, här få intagas:

År	Södra Hälsinglands domsaga				Västra tingslaget				Östra tingslaget				Enångers tingslag			
	Folk- mängd den 31 decem- ber	Afdömda tvistemål	Afdömda eller till annan domstol förvrista brottmål	Slutligen handlagda an- söknings- och annål- ningsärenden	Folk- mängd den 31 decem- ber	Afdömda tvistemål	Afdömda eller till annan domstol förvrista brottmål	Slutligen handlagda an- söknings- och annål- ningsärenden	Folk- mängd den 31 decem- ber	Afdömda tvistemål	Afdömda eller till annan domstol förvrista brottmål	Slutligen handlagda an- söknings- och annål- ningsärenden	Folk- mängd den 31 decem- ber	Afdömda tvistemål	Afdömda eller till annan domstol förvrista brottmål	Slutligen handlagda an- söknings- och annål- ningsärenden
1899.....	51,296	103	218	1,764	28,812	73	114	1,119	22,484	30	104	645	6,432	11	65	223
1900.....	51,863	109	329	1,735	29,190	80	203	1,078	22,673	29	126	657	6,364	11	86	274
1901.....	52,712	121	360	1,654	29,739	77	299	1,117	22,973	44	61	537	6,471	16	79	248
1902.....	53,031	130	268	1,933	29,812	89	213	1,289	23,219	41	55	644	6,540	12	59	233
1903.....	53,241	134	239	1,977	29,955	91	168	1,361	23,286	43	71	616	6,410	9	49	324
1904.....	53,436				30,085				23,351				6,409			
Medeltal		119,4	282,8	1,812,6		82	199,4	1,192,8		37,4	83,4	619,8		11,8	67,6	260,4

Till jämförelse meddelas ock motsvarande siffror för Bergsjö, Delsbo och Forsa tingslag, på sätt visas af följande tablå:

	Afdömda tvistemål			Afdömda eller till annan domstol förvista brottmål			Slutligen handlagda ansökningar och anmälningsärenden		
	Bergsjö.	Delsbo.	Forsa.	Bergsjö.	Delsbo.	Forsa.	Bergsjö.	Delsbo.	Forsa.
1899.....	7	31	14	102	137	44	540	573	653
1900.....	22	29	30	60	68	55	605	721	784
1901.....	13	26	31	67	69	54	638	649	614
1902.....	11	28	24	56	73	52	496	573	675
1903.....	17	29	48	28	44	36	586	681	736
	70	143	147	313	391	241	2,865	3,197	3,462
Medeltal	14	28,6	29,4	62,6	78,2	48,2	573	639,4	692,4

Folkmängdstalen inom sistnämnda tre tingslag för åren 1899—1904 framgå af följande tabell:

	Bergsjö.	Delsbo.	Forsa.
1899.....	13,975.	10,509.	12,213.
1900.....	13,980.	10,528.	12,477.
1901.....	14,001.	10,591.	12,519.
1902.....	14,151.	10,617.	12,557.
1903.....	14,202.	10,561.	12,713.
1904.....	14,234.	10,545.	12,922.

Under erinran, att folkmängden vid 1902 års slut utgjorde i hela södra domsagan 53,031 personer, däraf 29,812 i västra tingslaget och 23,219 i östra tingslaget, under det att folkmängden i medeltal för rikets domsagor vid nämnda tid uppgick till 34,123 samt att målens och ansökningsärendenas antal vid domsagans båda häradsrätter sammanlagdt länge öfverstigit hvad som i sådant hänseende kan anses såsom medeltal för domsagorna i riket, har tillförordnade domhufvanden vidare framhållit, att de vid domsagans häradsrätter handlagda brottmålen till stor del äro af gröfre beskaffenhet och att domhufvandens tid mellan de allmänna tingssammanträdena ofta upptages af rannsakingar med häktade personer. Öfriga domhufvanden åliggande ämbetsgörömål äro icke blott, såsom en följd af den stora folkmängden, många utan äfven,

särskildt hvad angår ägodelningsärenden och expedition af gravationsbevis, i hög grad tidskräfvande.

Vid öfvervägande af de sålunda anförda förhållandena lärer det — yttrar tillförordnade domhufvanden vidare i sitt den 12 augusti 1905 afgifna utlåtande — icke kunna förnekas, att domsagan är större, än att den äfven med anlitan af biträden kan lämpligen af en person förvaltas. Det missförhållande kan under nuvarande omständigheter icke undvikas, att domhufvanden måste i stor utsträckning lita på biträden i arbetet, utan att äga tid att i erforderlig mån öfva tillsyn å deras arbete. Domsagan har ock under åtskilliga tider faktiskt varit delad, i ty att domarämbetet i hvartera tingslaget utöfvats af olika personer. Af de statistiska uppgifterna framgår, att inom domsagens västra tingslag ämbetsgöromålen redan uppgå till sådan mängd, att de, hvad angår tvistemål och ansöknings- eller anmälningsärenden, i det närmaste motsvara och, hvad brottmålen beträffar, öfverstiga hvad som i detta afseende är att anse såsom medeltalet för rikets domsagor. Redan nu visar sig ett kännbart behof att få antalet af de allmänna tingssammanträdena inom västra tingslaget ökad så, som ske kunde, därest tingslaget blefve en domsaga för sig, och detta behof lärer väl komma att med åren framträda allt starkare. Särskildt torde vara att vänta att, om, såsom det antages, Bollnäs municipalsamhälle inom kort varder köping, göromålen inom västra tingslaget, under hvars häradsrätts domvärjo samhället är beläget, komma att rätt betydligt ökas och behofvet af flera tingssammanträden göra sig gällande. Inom tingslaget råder också ett lifligt intresse för, att detsamma måtte varda ur domsagan utbrutet till en egen domsaga.

Tillförordnade domhufvanden anser däremot icke skäl föreligga, som nödvändigt böra föranleda, att domsagens östra tingslag skall ensamt utgöra en domsaga. Ämbetsgöromålens mängd inom östra tingslaget gifver icke tillräcklig anledning därtill, och något behof af flera rättegångstillfällen inom tingslaget kan icke anses vara förhanden. De skäl för tingslagets afskiljande från domsagan, hvilka anförts i den underdåniga petitionen från tingslagsbor inom östra tingslaget och andra i frågan intresserade personer, hafva vid sammanträdet inför häradsrätten icke vunnit någon förespråkare.

Då emellertid för tillfredsställande af det trängande behofvet att domsagens västra tingslag varder egen domsaga uppenbarligen är nödvändigt, att östra tingslaget kommer att ingå i någon annan domsaga, samt från Norra Hälsinglands domsaga uttryckts den önskan, att sistnämnda domsaga måtte blifva delad, synes, enligt tillförordnade domhuf-

vandens mening, frågan kunna så ordnas, att Enångers tingslag, som gränsar till Södra Hälsinglands östra tingslag, afskiljes från Norra Hälsinglands domsaga och förenas med östra tingslaget till en domsaga. Därvid torde, åtminstone till dess kommunikationerna varda förbättrade, hvartera tingslaget böra bibehållas såsom särskildt tingslag med hvar sitt tingsställe. Det synes nämligen icke böra ifrågasättas, att Enångers tingslags tingsstad skulle flyttas till östra tingslagets för Enångers tingslagsbor obekvämt belägna tingsställe i Söderala, och ännu mindre torde det kunna blifva tal om att förlägga östra tingslagets tingsplats till Enånger. Under nuvarande förhållanden, då östra tingslaget icke torde kunna realisera sitt dyrbara, tämligen nya tingshus i Söderala, torde det icke heller kunna sättas i fråga att förlägga ett för båda tingslagen gemensamt tingsställe i Söderhamn, som eljest, åtminstone i den händelse att den föreslagna ostkustbanan blir en verklighet, synes vara lämpligaste platsen för ett sådant tingsställe. En förening af östra tingslaget och Enångers tingslag till en domskrets är för öfrigt under nuvarande förhållanden icke nödvändig, då icke i någotdera tingslaget antalet mål och ärenden, som det tillkommer häradsrätterna att behandla, är större, än att fem allmänna sammanträden i hvartera tingslaget fullt motsvara behovet.

Därest sålunda — yttrar tillförordnade domhufvanden vidare — Enångers tingslag förenas med Södra Hälsinglands östra tingslag till en domsaga, blifve de tingsgöromål, som därstädes komme att åligga domhufvanden, ungefär motsvarande hvad förhållandet är i några af rikets mindre domsagor. Med tillämpning af de statistiska uppgifterna för år 1902 äro för nämnda båda tingslag tillhopa antalet afdömda tvistemål att beräkna till 53, de afdömda eller till annan domstol förvista brottmålen till 114 samt de slutligen handlagda ansöknings- och anmälningsärendena till 877. För jämförelses skull har tillförordnade domhufvanden antecknat motsvarande siffror för en del angifna domsagor, hvilka siffror, behörigen rättade, här anföras, nämligen för Mellersta Roslags domsaga resp. 42, 50, 1,007, för Stockholms läns västra domsaga resp. 37, 57, 780, för Västmanlands södra domsaga resp. 51, 59, 1,010, för Västmanlands norra domsaga resp. 57, 104, 769, för Ångermanlands västra domsaga resp. 140, 81, 768, för Åkerbo, Bankekind och Hanekinds härads domsaga resp. 29, 28, 881, för Finspånge läns härads domsaga resp. 32, 25, 789, för Östra härads domsaga i Jönköpings län resp. 45, 85, 845, för Mellersta Värends domsaga resp. 78, 82, 836, för Listers härads domsaga resp. 90, 35, 960, för

Bräkne härads domsaga resp. 63, 44, 846, och för Östra härads domsaga i Blekinge län resp. 50, 62, 967.

I sammanhang härmed har tillförordnade domhufvanden erinrat, hurusom siffrorna i förevarande afseende för den del af Norra Hälsinglands domsaga, som efter frånskiljandet af Enångers tingslag skulle återstå, utgöra enligt statistiska uppgifterna för 1902 resp. 63, 180 (rätteligen 181), 1,744, eller således, hvad tvistemålen angår, mindre än medeltalet (92) för rikets domsagor men i öfrigt något mer än samma medeltal (resp. 121 och 1,513).

På grund af hvad sålunda anförts, har tillförordnade domhufvanden förordat, att Södra Hälsinglands västra tingslag måtte, med bibehållande af sitt nuvarande tingsställe, blifva en domsaga för sig, där således skulle årligen hållas tio allmänna tingssammanträden, samt att Enångers tingslag måtte afskiljas från Norra Hälsinglands domsaga och förenas med Södra Hälsinglands östra tingslag till en domsaga sålunda, att tingslagen tillsvidare behålla hvar sitt tingsställe, och att, i likhet med hvad i östra tingslaget är förhållandet, jämväl i Enångers tingslag kungl. förordningen den 17 maj 1872 med fem allmänna tingssammanträden om året måtte varda tillämpad.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Gäfleborgs län har beträffande de båda ifrågavarande domsagorna funnit det vara angeläget, att en förändrad reglering af desamma äger rum, så snart omständigheterna det medgifva. Domsagornas storlek och folkrikhet och den hufvudsakligen däraf beroende stora mängden af rättegångsärenden och öfriga göromål, som tillkomma domhufvandena, påkalla med nödvändighet en förändring, och det allmänt framställda krafvet på ett snabbare rättegångsförfarande genom större antal tingssammanträden bör ock, om möjligt, tillgodoses, hvilket äfven låter sig göra genom en reglering i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad som nu blifvit ifrågasatt.

I fråga om sättet för regleringens genomförande har Kungl. Maj:ts befallningshafvande utgått från, att den nödvändigaste åtgärden är afskiljandet af Södra Hälsinglands västra tingslag till en domsaga för sig med tingsställe i Bollnäs. Emot lämpligheten af denna åtgärd har ej heller någon erinran gjorts från någon af dem, hvilka yttrat sig i saken. Men när Södra Hälsinglands östra tingslag torde ensamt för sig blifva väl litet för att utgöra egen domsaga, har det synts Kungl. Maj:ts befallningshafvande lämpligt, att Enångers tingslag afskiljes från nuvarande Norra Hälsinglands domsaga för att jämte Södra Hälsinglands östra tingslag bilda en domsaga, hvartdera tingslaget med sitt tingsställe. En sådan anordning har visserligen mött motstånd

från såväl tingslagsborna i Södra Hälsinglands östra tingslag och samtliga tingslag inom Norra Hälsinglands domsaga som vederbörande häradsrätter i dessa tingslag. Men såsom skäl för detta motstånd har dock icke anförts något annat, än att Enångers tingslags afskiljande från Norra Hälsinglands domsaga skulle omöjliggöra eller försvåra införandet af en snabbare rättsskipning i Norra Hälsinglands domsaga i enlighet med kungl. förordningen den 17 maj 1872. Några omständigheter, som styrka befogenheten af denna invändning, hafva dock icke åberopats, och Kungl. Maj:ts befallningshafvande har icke heller kunnat finna, att invändningen är befogad. Vid åtskilliga föregående tillfällen hafva framställningar gjorts om införande af förändrad tingsordning inom Norra Hälsinglands domsaga, därvid ifrågasatts, att samtliga tingslagen därstädes skulle förenas till ett tingslag med tingsställe i Hudiksvall, och Kungl. Maj:ts befallningshafvande har upprepade gånger uttalat sig för en dylik förändring såsom synnerligen önskvärd. Äfven nu har af Forsa tingslagsbor alternativt förordats en sådan anordning. Därest Enångers tingslag afskiljes från Norra Hälsinglands domsaga, bör det enligt Kungl. Maj:ts befallningshafvandes mening blifva desto lättare att förena de återstående Bergsjö, Delsbo och Forsa tingslag till ett enda tingslag, och låta detsamma utgöra en domsaga, där kungl. förordningen af den 17 maj 1872 i så fall komme att vinna tillämpning. För detta tingslag borde tingsstället helst förläggas till Hudiksvall men torde ock utan synnerlig olägenhet kunna förläggas till Bergsjö, i hvilket senare fall det därstädes uppförda tingshuset fortfarande kunde komma till användning. Genom en reglering af ifrågasvarande båda domsagor på nu antydda sätt ansåg Kungl. Maj:ts befallningshafvande det afsedda ändamålet lämpligen kunna vinnas, under beaktande tillika, så långt möjligt är, af alla befogade anspråk från de i saken intresserade.

Svea hofrätt har på de af tillförordnade domhafvanden i Södra Hälsinglands domsaga anförda grunder tillstyrkt, att nämnda domsagas västra tingslag måtte afskiljas till en särskild domsaga, hvilken lämpligen torde kunna benämnas Bollnäs domsaga, med tingsställe i Bollnäs och tio allmänna tingssammanträden om året, samt att Södra Hälsinglands domsagas östra tingslag måtte med Enångers tingslag af Norra Hälsinglands domsaga förenas till en domsaga, hvilken synes lämpligen kunna kallas Söderhamns domsaga, men att vid sådan reglering sistnämnda två tingslag, af hvilka nuvarande östra tingslaget torde bära erhålla annan benämning, exempelvis Ala tingslag, måtte få tills vidare

utgöra särskilda tingslag med samma tingsställen som förut och med fem allmänna tingssammanträden årligen i hvartera tingslaget.

Någon delning af hvad som återstår af Norra Hälsinglands domsaga, sedan Enångers tingslag därifrån afskilts, har hofrätten däremot ansett icke böra ifrågakomma.

Af hvad sålunda anförts torde framgå, att båda ifrågavarande domsagor, men särskildt Södra Hälsinglands domsaga, med afseende å såväl folkmängd som antalet handlagda mål och ärenden äro af sådan storlek, att åtgärder till minskning af domhafvandens arbetsbörd och till beredande af en tillfredsställande tingsordning äro högst trängande. Lika med hofrätten anser jag uppenbart, att vid en delning af den södra domsagan, som nu är vakant, dess västra tingslag bör ensamt för sig bilda en domsaga. Att äfven låta östra tingslaget utgöra en domsaga torde däremot åtminstone för närvarande icke hafva skäl för sig, och då en minskning af området för Norra Hälsinglands domsaga visat sig behöflig, synes en sådan åtgärd icke kunna ske lämpligare än genom afskiljande från denna domsaga af Enångers tingslag och dess förening med Södra Hälsinglands domsagas östra tingslag. Åtgärder för ett sådant afskiljande kunna redan under innevarande år vidtagas. Långt ifrån att, såsom inom norra domsagan anförts, försvåra den länge önskade regleringen af tingslagen inom denna domsaga, synes den nu ifrågasatta anordningen tvärtom vara ägnad att befördra denna mycket viktiga frågas lösning, hvarigenom ock den därmed nära förbundna, sedan 20 år på dagordningen stående frågan om byggande af tingshus för Forsa tingslag kan blifva på ett tillfredsställande sätt afgjord. Ehuru pröfningen häraf samt af den närmare regleringen inom de båda nuvarande domsagorna icke kan äga rum, förrän Riksdagen lämnat sitt bifall till inrättande af en ny häradshöfdingetjänst, torde dock för bestämmande af häradshöfdingarnas aflöningsförmåner vara nödigt att, utöfver hvad hittills skett, något ingå jämväl på dessa frågor.

Beträffande sättet att reglera de delar af norra domsagan, som återstå, sedan Enångers tingslag därifrån utbrutits, kunna helt visst råda olika meningar, såsom ock framgår af de förslag till reglering af denna domsaga, hvilka tid efter annan framkommit. Härom har hofrätten yttrat, att, med hänsyn till göromålens mängd och särskildt till det betydliga antalet rannsakingar med häktade personer och andra extra förrättningar, en sammanslagning af de tre tingslagen till ett enda tingslag knappast kan blifva lämplig, utan det har synts hofrätten, att af samma tre tingslag böra bildas två tingslag därigenom, att Forsa tings-

lag förenas med ett af de öfriga tingslagen. Vid öfvervägande af frågan, huruvida i sådant fall Bergsjö tingslag eller Delsbo tingslag bör såsom särskildt tingslag bibehållas, har hofrätten af offentliggjorda statistiska uppgifter inhämtat, att visserligen antalet invånare i Bergsjö tingslag, uppgående vid 1903 års slut till 14,202 personer, icke obetydligt öfverstiger folkmängden i Delsbo tingslag, som vid samma tid utgjorde 10,561 personer, men att däremot under femårsperioden 1899—1903 det årliga medeltalet mål och ärenden inom Bergsjö tingslag väsentligt understigit motsvarande siffror för Delsbo tingslag, ity att medeltalet afdömda tvistemål utgjort i Bergsjö tingslag 14, i Delsbo tingslag 29, medeltalet afdömda eller till annan domstol förvisade brottmål i Bergsjö tingslag 63, i Delsbo tingslag 78 samt medeltalet slutligen handlagda ansöknings- och anmälningsärenden i Bergsjö tingslag 573, i Delsbo tingslag 639. Vid sådant förhållande har det syntts hofrätten, som om icke Delsbo, utan Bergsjö tingslag borde med Forsa tingslag förenas till ett tingslag. Vid bestämmande af tingsställe för detta större tingslag torde valet kunna stå allenast mellan Hudiksvall, å ena sidan, samt, å den andra, Bergsjö kyrkoby, hvarest Bergsjö nuvarande tingslag har ett på senare tid uppfördt tingshus. Af de offentliggjorda statistiska uppgifterna visar sig, att, ehuru antalet invånare i Forsa tingslag vid 1903 års utgång ej utgjorde mer än 12,713 personer och således understiger folkmängden i Bergsjö tingslag, likväl under femårsperioden 1899—1903 det sammanlagda årliga medeltalet afdömda tvistemål samt afdömda eller till annan domstol förvisade brottmål för Forsa tingslag uppgått till ungefär samma siffra som motsvarande årliga medeltal för Bergsjö tingslag och det årliga medeltalet slutligen handlagda ansöknings- och anmälningsärenden för Forsa tingslag, 692, betydligt öfverstigit medeltalet dylika ärenden för Bergsjö tingslag. Med hänsyn härtill samt i betraktande jämväl af Hudiksvalls egenskap af hufvudort i trakten och att, särskildt sedan den tillämnade ostkustbanan kommit till stånd, kommunikationerna med Hudiksvall för tingslagets inbyggare i allmänhet blifva fördelaktiga, har hofrätten ansett företrädet böra gifvas åt Hudiksvall.

Enligt det förslag till jämkning af de till häradshöfdingarna i form af tjänstgöringspenningar och förvaltningskostnadsbidrag utgående belopp, hvilket finnes intaget i statsverkspropositionen vid 1905 års riksdag, har ansetts, att tjänstgöringspenningarna i norra domsagan, nu uppgående till 3,300 kronor, kunna tåla vid en minskning af 700 kronor. Om Enångers tingslag fränkiljes domsagan, torde därpå kunna föranledas en minskning af ytterligare 500 kronor. Utom de till häradshöfdingen i den södra domsagan nu utgående tjänstgöringspenningarna,

2,300 kronor, skulle således för häradshöfdingarna i de föreslagna två nya domsagorna finnas att tillgå 1,200 kronor. Med hänsyn särskildt till antalet brottmål i den föreslagna västra domsagan torde häradshöfdingen i denna domsaga icke skäligen böra i tjänstgöringspenningar åtnjuta mindre än 1,700 kronor om året. I fråga om den föreslagna östra domsagan kommer i betraktande, att en förening af dess olika delar till ett tingslag åtminstone icke under den närmaste framtiden synes böra äga rum. Häradshöfdingen där kommer således att få vidkännas ganska betydliga utgifter för tingsresor och dylikt. Sportelinkomsterna i denna domsaga blifva däremot ganska ringa och kunna icke beräknas gifva något större öfverskott efter afräkning af utgifterna för domsagens skötsel. Vid sådant förhållande och då lefnadskostnaderna i denna del af landet äro betydligt högre än i sydligare belägna delar, torde häradshöfdingen i den föreslagna östra domsagan böra i tjänstgöringspenningar erhålla 1,800 kronor om året. Hans årliga nettoinkomst kommer då att uppgå till allra högst 7,200 kronor.»

Under framhållande, hurusom således för åstadkommande af nu ifrågasatta domsagereglering erfordrades anvisande af medel till en ny häradshöfdingelön, 4,500 kronor, hemställde alltså departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att, för möjliggörande af berörda reglering af norra och södra Hälsinglands domsagor på sätt departementschefen föreslagit, öka anslaget till häradshöfdingarne under Svea hofrätt med 4,500 kronor samt, under förutsättning af bifall härtill, fastställa aflöningsförmånerna för häradshöfdingarne i de ifrågasatta tre domsagorna sålunda:

för häradshöfdingen i Norra Hälsinglands domsaga		
lön	4,500: —	
tjänstgöringspenningar	2,100: —	6,600: —
för häradshöfdingen i Bollnäs domsaga		
lön	4,500: —	
tjänstgöringspenningar	1,700: —	6,200: —
för häradshöfdingen i Söderhamns domsaga		
lön	4,500: —	
tjänstgöringspenningar	1,800: —	6,300: —

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande framställning har utskottet till behandling förehaft en inom Andra Kammaren af herr *M. Sundström* väckt motion (n:o 68), däri motionären — under framhållande af att den föreslagna Bollnäs domsaga komme att omfatta icke blott Bollnäs socken, utan äfven fem andra socknar inom sydvästra delen af Hälsingland samt att den föreslagna Söderhamns domsaga

skulle komma att omfatta åtta socknar inom sydöstra Hälsingland, men icke någon del af Söderhamns område — på grund häraf, och då det syntes motionären lämpligt att välja namnen å domsagorna så, att man genom dem kunde få ett ungefärligt begrepp om hvilka områden de olika domsagorna omfattade, föreslagit, att, i den händelse Kungl. Maj:ts förslag i fråga om domsagornas reglering inom Hälsingland bifölles, de af Kungl. Maj:t föreslagna namnen Bollnäs domsaga och Söderhamns domsaga måtte utbytas mot namnen Sydvästra Hälsinglands domsaga och Sydöstra Hälsinglands domsaga.

*Utskottets
yttrande.*

På grund af den i statsrådsprotokollet lämnade utredning finner utskottet det vara för rättsskipningens behöriga tillgodoseende särdeles önskvärdt, att en ny domsaga inom det nuvarande vidsträckta området för norra och södra Hälsinglands domsagor inrättas — en förändring, som, då häradshöfdingämbetet i södra domsagan för närvarande är obesatt samt nuvarande häradshöfdingen i norra domsagan till följd af uppnådd pensionsålder kommer att inom kort afgå från sitt ämbete, lämpligen kan till år 1907 verkställas; och biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag såväl med afseende å den ifrågasatta regleringen af norra och södra Hälsinglands domsagor som ock i fråga om löneförmånerna för häradshöfdingarne i de tre föreslagna domsagorna, hvilka löneförmåners summa med allenast beloppet af vanlig häradshöfdinglön, 4,500 kronor, öfverskjuter summan af för närvarande till häradshöfdingarne i norra och södra domsagorna utgående löneförmåner.

I detta sammanhang vill emellertid utskottet uttala önskvärdheten af att respektive domsagor må, såvidt sådant lämpligen kan ske, hvar för sig utgöra allenast ett tingslag med tio allmänna sammanträden årligen.

Vidkommande benämningarna å de föreslagna domsagorna har utskottet, i anledning af den i ämnet väckta motionen, funnit sig böra uttala den mening, att, då det enligt utskottets uppfattning icke är lämpligt, att en domsaga namngifves efter en ort, som i judiciellt hänseende icke tillhör domsagan, den af Kungl. Maj:t föreslagna benämningen »Söderhamns domsaga» icke synes böra komma till användning, utan lämpligen kunna utbytas mot det af motionären föreslagna namnet »Sydöstra Hälsinglands domsaga». Mot den af Kungl. Maj:t föreslagna benämningen »Bollnäs domsaga» anser åter utskottet, i motsats mot motionären, icke något vara att erinra, enär Bollnäs' fortfarande under landsrätt lydande samhälle otvifvelaktigt är hufvudorten inom den ifrågasatta nya domsagan.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa:

a) att, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande framställning, Riksdagen må, för möjliggörande af en reglering af Norra och Södra Hälsinglands domsagor sålunda, att nuvarande Södra Hälsinglands västra tingslag må bilda en domsaga, att Södra Hälsinglands östra tingslag må tillsammans med Enångers tingslag af Norra Hälsinglands domsaga utgöra en domsaga, samt att återstående tre tingslag af Norra Hälsinglands domsaga må utgöra en domsaga, öka anslaget till häradshöfdingarne under Svea hofrätt med 4,500 kronor; samt, under förutsättning af bifall härtill, fastställa aflöningsförmånerna för häradshöfdingarne i de ifrågasatta tre domsagorna sålunda:

för häradshöfdingen i Norra Hälsinglands domsaga lön	4,500: —	
tjänstgöringspenningar	2,100: —	6,600: —
för häradshöfdingen i den af Södra Hälsinglands västra tingslag bildade domsagan lön	4,500: —	
tjänstgöringspenningar	1,700: —	6,200: —
för häradshöfdingen i den af Södra Hälsinglands östra tingslag samt Enångers tingslag bildade domsagan lön	4,500: —	
tjänstgöringspenningar	1,800: —	6,300: —;

b) att herr Sundströms ifrågavarande motion må anses vara genom hvad ofvan anförts besvarad.

Vid bifall till utskottets under a) gjorda hemställan kommer anslaget till Svea hofrätt med därunder lydande justitiestat, nu uppgående till 684,487 kronor, att höjas med 4,500 kronor till 688,987 kronor.

Fångvården.

4:o) Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under punkten 4 af andra hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att medgifva, att af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll ett belopp af 3,500 kronor må tills vidare från och med år 1906 årligen användas för beredande af den ökning af fångvårdsstyrelsens arbetskrafter, som påkallas af bestyren med arbetsdriften vid fångvårdsanstalterna.

Medgifvande att af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll årligen få användas 3,500 kronor till visst ändamål.

Enligt hvad statsrådsprotokollet i detta ärende innehåller, har fångvårdsstyrelsen uti skrifvelse till Kungl. Maj:t den 26 september 1905 anfört följande.

Genom de af 1902 och 1903 års Riksdagar antagna nya löne-staterna för föreståndare och vaktbetjante vid rikets läns- och kronocellfångelser hade aflöningen till dessa gjorts oberoende af fångarbetet och inkomsten däraf. I sammanhang härmed hade arbetena, som förut drifvits å föreståndarnes förslag med biträde af vaktbetjäningen, öfvertagits af kronan, hvarigenom de förra hindren undanröjts för fångelsearbetsdriftens ordnande på praktiskt och systematiskt sätt. På framställning af fångvårdsstyrelsen hade Kungl. Maj:t därefter genom bref den 14 oktober 1904 föreskrifvit, bland annat, att de för armén, flottan och kustartilleriet, statens järnvägar, postverket samt telegrafverket erforderliga persedlar, hvilka vore af beskaffenhet att lämpligen kunna förfärdigas af fångar, skulle i så stor utsträckning som möjligt tillverkas å fångelserna utan utgörande af någon betalning för själfva arbetet, men med upptagande af värdet däraf enligt gängse pris i fångvårdens räkenskap inom linjen.

Efter emottagandet af nämnda kungl. bref hade styrelsen ofördröjligen satt sig i förbindelse med de vederbörande, som hade bestyren med persedelanskaffningarna för statens räkning, samt hade låtit utreda, hvilka tillverkningar lämpligen kunde öfvertagas af fångelserna, och därom inleda aftal för behörig underställelse och godkännande. Samtidigt hade uppsagts de kontrakt med enskilda arbetsgifvare, som vore till hinder för den nya ordningens införande, och fångförflyttningar vidtagits för att på de fångelser, som i första hand funnos lämpliga för de nya arbetsuppgiften, samla därför passande fångkategorier. Yrkesundervisare hade anställts och nödiga vaktbetjäntsförflyttningar företagits för att å fångelser, där yrkesarbeten införts, erhålla därför kompetent tillsyn. Härigenom hade nu den ifrågasatta reformen hunnit så långt, att för närvarande vid centralfångelserna å Långholmen och Nya varfvet, tvångsarbetsanstalten i Landskrona, länsfångelserna i Stockholm, Linköping, Jönköping, Växjö och Vänersborg omkring 350 fångar äro sysselsatta med skomakeri-, skradderi- och sömnads- samt snickeri- med flera arbeten för såväl de i det kungl. brefvet omförmälda förvaltningar som för medicinalstyrelsens och underlydande statsinrättningars räkning. Vidare skulle med oktober månad 1906, då nu gällande arbetskontrakt för tvångsarbetsanstalten i Norrköping upphörde, samtliga fångar därstädes, som icke erfordrades i arbeten för fångvårdens egen räkning, komma att på enahanda sätt sysselsättas, hvarjämte åtgärder vidtagits för utsträckning af den arbetsdrift, som sålunda satts i gång, jämväl till andra fångelser och i ytterligare ökad omfattning till olika kategorier af fångar.

Dessa nya förhållanden hade inom fängvårdsstyrelsen föranlett betydlig ökning i göromålen. Redan föreskriften om kronans öfvertagande af arbetsdriften vid läns- och kronofängelserna hade under styrelsens omsorg indragit en ny grupp af ärenden, med hvilka styrelsen förut icke haft befattning; hvarjämte för styrelsens revision tillkommit granskning och för dess bokhållare bokföring af de nya specialredovisningar öfver arbetena, som vid hvarje fängelse nu måste föras och till styrelsen insändas. Men detta vore dock en obetydlighet mot de göromål, som måst uträttas för ordnandet, sammanhållandet och ledandet af hela den affärsverksamhet, som vid fängelsernas användning jämlikt kungl. brefvet den 14 oktober 1904 såsom tillverkningsplatser för de olika statsförvaltningarnas behof måst alltmer utvecklas.

I sådant afseende hade styrelsen framhållit att, såsom redan nämnts, insikt hos styrelsen måste finnas om alla för statsförvaltningarna förekommande arbeten, som lämpade sig för fängvården. Aftal om sådana måste inledas och uppgöras och beställningarna på lämpliga fängelser fördelas. Och för beräkning af förmågan till mottagande af nya arbeten måste man ständigt hålla sig à jour med de redan pågående och deras fortskridande. För bedömandet, hvarest nykommande fångars arbetsförmåga bäst kunde tillgodogöras, måste uppgifter om dessa insamlas och antecknas. Förfrågningar och meddelanden från såväl statsförvaltningarna som fängelserna skulle mottagas och besvaras, och de åtgärder vidtagas, som däraf föranleddes. Sätten måste utfinnas för de olika arbetenas praktiska utförande, och insikt måste förvärfvas, huru de materialier borde i olika afseenden vara beskaffade, som bäst lämpade sig för ifrågakommande tillverkningar. Härvid hade svårighet mött därigenom att, då en stor mängd persedlar af förvaltningarna uppköpts färdiga, tillverkningsinsikterna i afseende å dem icke kunde inhämtas från förvaltningarna. Leverantörerna, som ägde dessa insikter, vore icke hugade att delgifva dem åt fängvården. Och hvad anginge persedlar, som förut tillverkats å förvaltningarnas egna verkstäder, så öfverlämnades gärna åt fängvården att för dem jämväl anskaffa materialierna. Sådana måste ofta uppköpas i betydliga partier, och uppköpta eller från förvaltningarna lämnade materialier måste fördelas på fängelserna. En betydande skriftväxling måste föras, leveranser till och från fängelserna förmedlas och besiktigas samt ärenden uträttas. Vaksamhet måste ägnas däråt, att arbetena utfördes på bästa sätt, samt fel och missförhållanden rättas. Och härför och för de förbindelser, som i följd af affärsverksamheten uppstått eller böra inledas med personer å olika orter, måste tidtals resor göras.

För underlättande af dessa styrelsens nya uppgifter hade styrelsen genom cirkulärskrifvelse anmodat föreståndarna för de olika fångvårdsanstalterna att söka förhandla med representanter för statsförvaltningarna hvar å sin ort och med dem till styrelsens underställning inleda aftal om fångarbete för statens räkning; men de inkomna svaren hade med full tydlighet visat, att på denna väg det med nådiga brefvet den 14 oktober 1904 afsedda mål icke kunde vinnas. Icke heller ginge det för sig att hänvisa vederbörande vid vare sig förvaltningarna eller fångelserna att i uppkommande frågor rörande redan igångsatta arbeten vända sig direkt till hvarandra, utan till förekommande af att det igångsatta maskineriet skulle trasslas sönder och afstanna måste allt sådant gå genom fångvårdsstyrelsen.

Det hufvudsakliga af bestyren i den nya verksamhet, hvars hufvuddrag styrelsen sålunda sökt skildra, hade styrelsen för enhets och kontinuitets vinnande funnit böra uppdragas åt *en* person och med hänsyn till beskaffenheten af hans tjänstställning därtill valt kamreraren, åt hvilken styrelsen därför uppdragit att i samarbete med föredragande byråchef ombesörja dessa bestyr under iakttagande af viktigare frågors hänskjutande till styrelsens beslut eller godkännande. Kamreraren intoge sålunda här ungefär samma ställning som ledaren af en större verkstadsaffär inför sin styrelse. Men då en dylik verksamhet icke kunde anas, då år 1877 de nuvarande lönerna för fångvårdsstyrelsen fastställdes och den för styrelsen nu gällande instruktion utfärdades, måste såväl aflöningen höjas som instruktionen ändras för att bringas i öfverensstämmelse med kamrerarens nya ställning och ökade ansvar.

Den nya verksamheten för kamreraren hade i hans göromål medfört sådan ökning, att han omöjligen kunnat under alla tider på året medhinna jämväl de öfriga med hans tjänst förenade åligganden. Styrelsen hade därför icke blott för sådana tider, då kamreraren förordnandet af den nya arbetsdriften måst företaga resor till orterna, utan äfven vid andra tillfällen nödgats bevilja kamreraren med bibehållande af full lön ledighet från de i instruktionen afsedda kamreraregöromålen samt för deras ombesörjande förordna vikarie med vikariatsarfvode till vanligt belopp, som utgått af det i fångvårdsstyrelsens aflöningsstat med 11,800 kronor uppförda anslag till vikariatsersättningar samt arfvoden och flitpenningar åt extra biträden m. m.

Men äfven med fortfarande användning af denna utväg kunde de med det nya arbetssystemet alltjämt växande bestyren icke medhinnas af kamreraren, utan nödvändigt vore, att vid hans sida ställa lämpliga biträden. Af dessa måste för kontinuitet i arbetsledningen åtminstone

en vara kompetent att under tider, då kamreraren måste för arbetsdriften företaga resor, och under hans semester eller annat hinder för honom öfvertaga hans befattning med arbetsfrågorna.

För tillgodoseendet af detta behof kunde medel omöjligen beredas af omförmälda i fångvårdsstyrelsens stat uppförda anslag till vikariatsersättningar och flitpenningar m. m., hvilket, enligt hvad styrelsen i skrivelser till Kungl. Maj:t den 20 maj och 30 september 1902 visat, redan förut varit otillräckligt för behofvet och som hädanefter genom vikariatsarfvoden vid kamrerarens ledigheter från de ursprungliga kamreraregöromålen komme att än mer reduceras, utan erfordrades för nu ifrågasvarande ändamål ytterligare årligen 3,500 kronor. Att emellertid under nuvarande förhållanden, då en allmän löneroglering för ämbetsverken vore under utarbetande, ifrågasätta proposition till Riksdagen om särskildt tillägg i fångvårdsstyrelsens stat för nämnda ändamål, hade styrelsen ej ansett lämpligt, utan styrelsen hade velat föreslå, att berörda belopp, hvilket redan för år 1906 erfordrades, måtte såsom afseende anordningarna för fångvårdens arbetsdrift, hvars inkomst inginge till förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, af Kungl. Maj:t anvisas af detta anslag.

Statskontoret, som varit hört i ärendet, hade yttrat, att enligt kungl. brefvet den 14 november 1873 inkomsten af straffarbetsfångarnas arbeten skulle efter vissa grunder fördelas mellan fångarna själfva, fängelsernas föreståndare och vaktbetjände samt de vid fängelserna befintliga s. k. besparingskassorna. Sedan dels i sammanhang med och dels efter fastställandet af de nya aflöningsstaterna för tjänstemän och betjände vid fångvårdsanstalterna denna arbetsinkomst i sin helhet blifvit till statsverket indragen, hade fångvårdsstyrelsen genom cirkulär till vederbörande myndigheter föreskrifvit, att samma inkomst skall till landtränterierna öfverlämnas och i deras fångvårdskostnadslikvider under titel »arbetsinkomst» upptagas såsom inkomst å förslagsanslaget till fångars vård och underhåll.

Med afseende härå hade statskontoret i likhet med fångvårdsstyrelsen ansett lämpligt, att kostnaden för den ökning af fångvårdsstyrelsens arbetskrafter, som påkallades af bestyret med fångarbetets ordnande, bestredes af nyssnämnda anslag. Men då denna kostnad icke vore af beskaffenhet att kunna såsom med fångarbetet förenad driftkostnad afdragas före arbetsinkomstens inleverering till statsverket, samt ifrågasvarande inkomstmedel, sedan de tillgodoförts förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, icke kunde disponeras på annat sätt än anslaget

i öfrigt, hvilket ej kunde utan Riksdagens medgifvande anlitas till förstärkande af fängvårdsstyrelsens arbetskrafter, hade statskontoret ansett det framställda förslaget böra hänskjutas till Riksdagens pröfning.

En åtgärd att från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll tills vidare anvisa medel till fyllande af fängvårdsstyrelsens behof af ökade arbetskrafter vid ordnandet af fångarbetet ansåges så mycket mindre vara olämplig, som de till följd af kungl. brefvet den 14 oktober 1904 erforderliga anordningar ännu icke kunnat helt genomföras och tillräcklig erfarenhet således saknades om fängvårdsstyrelsens framtida behof af biträde vid arbetsledningen. Enligt hvad departementschefen inhämtat, hade fängvårdsstyrelsen afsett, att af det ifrågavarande beloppet omkring 2,000 kronor skulle användas till aflönande af assistent åt kamreraren i göromålen med arbetsdriften och återstående 1,500 kronor till arvoden åt biträden i öfrigt med skrifgöromål, leveransers aflämnande och besiktning, kostnaders beräkning och granskande, ärendens uträttande med flera dylika göromål, efter hvad förut vore angifvet.

På grund häraf och då det föreslagna beloppet icke syntes utgöra mer än skälig ersättning för de arbeten, som därmed skulle godtgöras, hade departementschefen hemställt om ifrågavarande framställning till Riksdagen, därvid han jämväl framhållit, att bifall till framställningen icke behöfde föranleda någon ökning uti ifrågavarande förslagsanslag, som för år 1904 visat något öfverskott.

*Höjning af
förslagsan-
slaget till
ålderstillägg
för en del
ämbets- och
tjänstemän.*

[4.]

Under samma punkt har Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att öka förslagsanslaget till ålderstillägg för en del vid fängvårdsstyrelsen och fängvården anställda ämbets- och tjänstemän med 10,000 kronor; och skulle genom bifall härtill nämnda anslag, som nu utgör 75,000 kronor, komma att upptagas till 85,000 kronor och fängvårdsanslaget i dess helhet, nu 1,839,245 kronor, att höjas till 1,849,245 kronor.

Uti denna fråga har i åberopade statsrådsprotokollet anförts, hurusom förslagsanslaget till ålderstillägg för en del vid fängvårdsstyrelsen och fängvården anställda ämbets- och tjänstemän under en längre följd af år öfverskridits. I sammanhang med vissa löneregleringar inom fängvården hade 1903 års riksdag höjt detta anslag med 10,000 kronor, men anslaget hade likväl under år 1904 öfverskridits med icke mindre än 10,045 kronor 63 öre.

Utskottet, som finner den af Kungl. Maj:t föreslagna åtgärden att från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll anvisa medel för

behörigt ordnande af fångarbetet vara lämplig och icke har något att erinra mot det därför afsedda beloppet, anser sig böra biträda hvad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit och får alltså hemställa,

a) att Riksdagen må medgifva, att af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll ett belopp af 3,500 kronor må tills vidare från och med år 1906 årligen användas för beredande af den ökning af fångvårdsstyrelsens arbetskrafter, som påkallas af bestyren med arbetsdriften vid fångvårdsanstalterna, samt

b) att Riksdagen må öka förslagsanslaget till ålderstillägg för en del vid fångvårdsstyrelsen och fångvården anställda ämbets- och tjänstemän, nu 75,000 kronor, med 10,000 kronor till 85,000 kronor.

Bifall till den under b) gjorda hemställan föranleder en ökning af fångvårdsanslaget i dess helhet, nu 1,839,245 kronor, till 1,849,245 kronor.

Medikolegala besiktningar.

5:o) Under punkten 5 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja förslagsanslaget till medikolegala besiktningar, nu upptaget till 12,000 kronor, med 6,500 kronor till 18,500 kronor.

*Höjning af
anslaget till
medikolegala
besiktningar.*

[5.]

I denna fråga har departementschefen till åberopade statsrådsprotokollet anfört följande:

»Förslagsanslaget till medikolegala besiktningar har under de senare åren ständigt visat brist. Medeltalet af dessa brister utgör för 5-årsperioden 1899—1903 ej mindre än 7,596 kronor. Emellertid visas i bristerna en nedgående tendens. Med inberäkning af år 1904 uppgår medeltalet från och med år 1899 till 6,977 kronor. För att anslaget skall kunna i verkligheten motsvara behovet för år 1907, torde en höjning med 6,500 kronor säkerligen vara fullt tillräcklig.»

Med anledning af hvad sålunda i statsrådsprotokollet anförts, hemställer utskottet,

att Riksdagen må höja förslagsanslaget till medicolegala besiktningar, nu 12,000 kronor, med 6,500 kronor till 18,500 kronor.

Ersättning åt domare, vittnen och parter.

*Höjning af
förslagsanslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter.*

6:o) Vidare har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja förslagsanslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter, nu upptaget till 135,000 kronor, med 30,000 kronor till 165,000 kronor.

[6.]

Uti åberopade statsrådsprotokollet har i detta ärende anförts, hurusom äfven förslagsanslaget åt domare, vittnen och parter under senare åren ständigt visat brist. Då medeltalet af dessa brister för 5-årsperioden 1899—1903 uppginge till 28,306 kronor och för 6-årsperioden 1899—1904 till 28,958 kronor, borde detta anslag för att kunna fylla sitt ändamål höjas med 30,000 kronor.

På grund af de i statsrådsprotokollet i förevarande hänseende lämnade uppgifter hemställer utskottet,

att Riksdagen må höja förslagsanslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter, nu 135,000 kronor, med 30,000 kronor till 165,000 kronor.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

*Höjning af
förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m.*

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att höja förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., nu upptaget till 64,432 kronor, med 47,568 kronor till 112,000 kronor.

[7.]

Statsrådsprotokollet innehåller härom följande:

»Förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. är i riksstaten för år 1906 upptaget till belopp af 64,432 kronor. Medelbristen under 5-årsperioden 1899—1903 uppgick till 47,113 kronor och för 6-årsperioden 1899—1904 till 46,393 kronor. En höjning af anslaget så, att det skall kunna motsvara utgifterna, torde icke böra beräknas lägre

än omkring 47,000 kronor. För att vinna ett afrundadt tal för anslaget torde detta böra höjas med 47,568 kronor.»

I anledning af hvad departementschefen sålunda anfört beträffande förevarande anslags otillräcklighet får utskottet hemställa,

att Riksdagen må höja förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., nu 64,432 kronor, med 47,568 kronor till 112,000 kronor, dock att detta anslagsbelopp må få jämkas i den mån, som för jämnande af hufvudtitelns slutsumma kan finnas erforderligt.

Öfriga ordinarie anslag.

8:o) Beträffande öfriga ordinarie anslag, som finnas i nu gällande riksstat uppförda, har Kungl. Maj:t icke föreslagit någon förändring, i anledning hvaraf utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under denna hufvudtitel, i afseende å hvilka utskottet icke här ofvan framställt särskilda förslag, må i riksstaten för år 1907 uppföras till oförändrade belopp.

Extra anslag.

9:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att Riksdagen må för fortsatt uppehållande af lagberedningens verksamhet å extra stat för år 1907 bevilja ett belopp af 50,000 kronor.

*Ang. anslag
till lagbered-
ningen.
[8].*

10:o) Under tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t i punkten 9 af denna hufvudtitel föreslagit får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, för bestridande af de utaf tillämpning af lagen om straffregister föranledda kostnader för amanuenser, renskrifning m. m. vid justitie-

*Ang. anslag
till kostnader
för straff-
register.
[9.]*

departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, å extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 5,000 kronor.

Ang. anslag till ökad arbetsbiträde åt justitiekanslersämbetet. [10.]

11:o) Med anledning af hvad Kungl. Maj:t i sådant afseende föreslagit, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till ökad arbetsbiträde åt justitiekanslersämbetet på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 3,500 kronor.

Ang. anslag till förstärkning af nedre justitierevisionens arbetskrafter. [11.]

12:o) I öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må till aflönande af dels tre tillförordnade revisionssekreterare och dels sex amanuenser i nedre justitierevisionen, däraf tre med skyldighet att tjänstgöra såsom protokollssekreterare, på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 25,800 kronor.

Ang. anslag till biträde å nedre justitierevisionens registratorskontor. [12.]

13:o) Med tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t under punkten 12 af denna hufvudtitel föreslagit, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till aflönande af ett biträde å nedre justitierevisionens registratorskontor å extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 2,700 kronor.

Ang. anslag till en extra division i Svea hofrätt. [13.]

14:o) Under punkt 13 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, för beredande af tillfällig förstärkning af Svea hofrätts arbetskrafter med en extra division för behandling af instämde och vädjade mål under ett år från den 1 september 1906, på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 15,900 kronor att utbetalas enligt de i kungl. brefven den 27 maj 1904 och den 12 maj 1905 bestämda grunder, äfvensom medgifva, att Kungl. Maj:t måtte få under år 1906 förskottsvis af tillgängliga medel utanordna hvad af nämnda belopp belöper på tiden från den 1 september till årets slut.

Beträffande denna framställning har departementschefen till ofvan åberopade statsrådsprotokoll anfört följande:

»Uti underdånig skrifvelse den 13 maj 1904 erinrade Svea hofrätt att, sedan under år 1896 beslutits, att till hofrätten, som dittills bestått af sex divisioner men under en lång följd af år nästan ständigt måst

förstärkas med en extra eller sjunde division, skulle från Göta hofrätt öfverflyttas en division, Svea hofrätt från och med den 1 oktober 1896 arbetat på sju ordinarie divisioner. Den balans af instämnda och vädjade mål, som år 1896 förefanns och som vid 1897 års ingång uppgick till 893 mål, kunde under den följande tiden efter hand afarbetas, så att antalet vid ingången af år 1900 utgjorde endast 510 mål och vid 1901 års ingång lika många — ett antal, som hofrätten ansåg ungefärligen motsvara normal balans, enär i beräkningen ingick ett större antal mål, i hvilka parternas skriftväxling ej vid årsskiftet hunnit afslutas eller hvilka af andra orsaker då ännu icke kommit i skick att kunna till afgörande företagas. Men balansen af instämnda och vädjade mål, som under år 1901 åter började ökas och vid 1902 års ingång utgjorde 643 mål, tillväxte därefter hastigt, nämligen under år 1902 med icke mindre än 327 mål och under år 1903 med 178 mål, så att de instämnda och vädjade mål, som måst balanseras till år 1904, uppgingo till ett antal af 1,148.

Af brottmål och civila besvärsmål, hvilka bägge slag af mål på grund af den för hofrätten gällande arbetsordning i regeln komma till mycket snar föredragning, förefanns däremot vid 1904 års ingång allenast sådan balans, som vid årsskifte regelbundet måste uppstå.

Hofrätten anförde vidare, att den sålunda anmärkta, under åren 1902 och 1903 inträffade hastiga tillväxt af balansen utaf instämnda och vädjade mål uppenbarligen stod i nära samband med en under samma år uppkommen betydande stegring i antalet nyinkomna mål af detta slag, i det att antalet, som under femårsperioden 1897—1901 utgjorde i medeltal 1,227 mål årligen och särskildt år 1901 utgjorde 1,247, därefter under år 1902 steg till icke mindre än 1,508 och under år 1903 uppgick till 1,451.

En större balans af vädjade mål måste emellertid enligt hofrättens mening leda till ett för rättsskipningen menligt försenande i allmänhet af dylika måls afgörande i hofrätten, och afsevärd tillbakagång i antalet inkommande vädjade mål ansåg hofrätten ej vara att under den närmaste tiden påräkna, helst antalet af de vädjade mål, som till hofrätten inkommo under de fyra första månaderna af år 1904, till och med öfversteg antalet inkomna vädjade mål under motsvarande månader hvarterdera af åren 1902 och 1903.

På grund häraf och då hofrätten saknade utsikt att under sådana förhållanden kunna med de tillgängliga ordinarie arbetskrafterna afarbeta balansen, ansåg hofrätten sig böra i tid göra framställning om

vidtagande af särskilda åtgärder till balansens nedbringande och till förebyggande af ställningens försämrande.

Med anledning af denna framställning beslöt Kungl. Maj:t enligt nådigt bref den 27 maj 1904, att en extra division skulle få hos hofrätten bildas och den 1 september 1904 träda i verksamhet för att under ett år handlägga uteslutande instämnda och vädjade mål.

För detta ändamål anslogs dels åt enhvar af fem adjungerade ledamöter 2,000 kronor, motsvarande de för hofrättsledamot bestämda tjänstgöringspenningar, dels åt två personer, hvilka kunde blifva af hofrätten förordnade att å den extra divisionen tjänstgöra i egenskap af notarier, arvode af 1,800 kronor och renskrifningspenningar 400 kronor, tillhoppa 2,200 kronor för vardera, och dels till gratifikationer åt extra ordinarie tjänstemän 1,200 kronor jämte ersättning till erforderligt vaktmästarebiträde 300 kronor, eller tillhoppa för år räknadt 15,900 kronor. Dessa medel anvisades af besparingarna å riksstatens andra hufvudtitel.

Efter det denna extra division trädte i verksamhet, inkom Svea hofrätt till Kungl. Maj:t med en ny skrifvelse den 20 oktober 1904, däri hofrätten anförde, att det naturligtvis icke kunde på förhand tillförlitligen beräknas, huru stor balans skulle komma att förefinnas, sedan den från den 1 september arbetande extra divisionen varit i verksamhet under ett år. Enär emellertid med ledning af tidigare erfarenhet arbetsprodukten för ett år af en sådan division ej torde böra uppskattas högre än till omkring 300 afgjorda vädjade mål, ansåg hofrätten, att balansen icke genom divisionens verksamhet under ett år skulle kunna nedbringas lägre än till omkring 848, och detta endast under antagande, att samtidigt icke tillkommit något nytt öfverskott af oafgjorda vädjade mål. Balansens minskning måste nämligen blifva fördröjd, därest nya vädjade mål fortfarande inkommo i större antal, än som hunne afgöras å de ordinarie divisionerna, på sätt under de sistförflutna åren inträffat. Sådant trodde hofrätten emellertid i verkligheten, att förhållandet skulle komma att blifva jämväl för år 1904, att döma däraf att antalet af de vädjade mål, som till hofrätten inkommit under årets dittills gångna månader, januari—september, i någon mån öfversteg antalet under motsvarande månader af år 1903.

Med afseende å angelägenheten däraf, att den extra divisionens verksamhet finge fortfara, intill dess tillfyllestgörande minskning i balansen af vädjade mål uppnåtts, fann hofrätten sig därför böra hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes för ifrågavarande, för den rättssökande allmänheten viktiga ändamål bereda hofrätten tillfällig förstärkning

med en öfvertalig division under ytterligare ett år, räknadt från den 1 september 1905, därför kostnaderna, enligt förut tillämpade grunder, skulle uppgå till sammanlagdt 15,900 kronor.

Äfven denna framställning bifölls af Kungl. Maj:t, och genom nådigt bref den 12 maj 1905 anvisade Kungl. Maj:t de för ändamålet erforderliga medlen att utgå af besparingarna å riksstatens andra hufvudtitel.

Hofrätten har nu i underdånig skrifvelse den 20 oktober 1905 ytterligare anført, att från den 1 september 1904, då den extra divisionen trädde i verksamhet, och till slutet af år 1904 å den extra divisionen afgjorts 117 vädjade mål. Antalet af de under år 1904 till hofrätten inkomna nya dylika mål uppgick emellertid till icke mindre än 1,509 och öfversteg med 261 det antal vädjade mål, som år 1904 hunnit å de ordinarie divisionerna afgöras. Om från detta öfverskott af 261 mål afräknas omförmälda af den extra divisionen afgjorda 117, visar sig sålunda, att under år 1904 balansen ökats med 144 eller från 1,148 till 1,292 mål. Med ledning af förhållandena under de dittills gångna månaderna af år 1905 har hofrätten antagit, att under år 1905 antalet nya vädjade mål skall blifva, likasom under de nästförflutna åren, ej obetydligt större än det antal, som hinner af de ordinarie divisionerna under året afgöras, och att till följd af det uppkommande nya öfverskottet af mål balansens totalsumma, oaktadt biträdet af den extra divisionen, ej kan komma att vid utgången af år 1905 i någon afsevärd grad understiga balansen vid 1904 års slut.

Då det således torde vara uppenbart, att biträde af en extra division är af nöden jämväl efter den tid, för hvilken medel därtill hittills anvisats, har hofrätten hemställt, att förstärkning med en extra division för behandling af instämnda och vädjade mål måtte hofrätten beredas under ytterligare ett år, räknadt från den 1 september 1906, därför kostnaderna enligt förut tillämpade grunder skulle komma att uppgå till sammanlagdt 15,900 kronor.

Lika med hofrätten finner jag den af hofrätten afgifna redogörelse klart ådagalägga behovet däraf, att en extra division i hofrätten må vara i verksamhet under ytterligare ett år från den 1 september 1906. Då emellertid andra hufvudtitelns besparingar, särskildt genom anvisandet af medel för uppehållande under hela två år af den extra divisionen, numera äro så starkt reducerade, att det icke finnes möjlighet att därmed bestrida kostnaderna för tiden efter den 1 september 1906, torde det blifva nödigt att, såsom äfven tidigare skett, hos Riksdagen begära hvad för ändamålet kan erfordras.

I detta hänseende har jag att anmäla, att i en till Kungl. Maj:t ingifven underdånig skrift af den 11 december 1905 tjuguen i Svea hofrätt såsom adjungerade ledamöter eller fiskaler tjänstgörande hemställt, att, därest anslag för ifrågavarande ändamål hos Riksdagen begäres, de nya arfvodena måtte föreslås till samma belopp, hvartill ordinarie assessors aflöningsförmåner uppgå.

Till stöd för denna anhållan har i hufvudsak anförts, att för närvarande icke mindre än 15 af de ordinarie ledamotsplatserna i hofrätten uppehållas af adjungerade ledamöter, hvarjämte, i anledning af den extra divisionens upprättande, ytterligare 5 extra ordinarie tjänstemän adjungerats. Till följd häraf utgöres hälften af de i hofrätten arbetande ledamöterna af adjungerade. Beträffande löneförmånerna för dessa anföres vidare, att endast sex af de tjugu adjungerade ledamöterna åtnjuta till hofrättens disposition ställda assessorslöner, 3,300 kronor, jämte assessors tjänstgöringspenningar, 2,000 kronor; sex andra åtnjuta fiskalslön, 1,500 kronor, jämte tjänstgöringspenningar, 2,000 kronor, eller sålunda tillsammans 3,500 kronor, men de öfriga åtta adjungerade ledamöterna och tre extra ordinarie tjänstemän, som vid tillfälliga ledigheter adjungeras, men eljest tjänstgöra såsom fiskaler, samt sex extra ordinarie tjänstemän, hvilka hafva fiskalsförordnande för längre eller kortare tid, eller sålunda sjuutton tjänstemän erhålla endast tjänstgöringspenningar såsom ledamöter efter 2,000 kronor för år eller såsom fiskaler efter 1,200 kronor för år. Dessa inkomster, som sålunda icke öfverstiga 2,000 kronor för år, äro uppenbarligen för lefnadskostnadernas bestridande otillräckliga, och till följd af den stränga tjänstgöringen i hofrätten finnes icke tillfälle till erhållande af inkomster från annat håll. Medelåldern för de i hofrätten tjänstgörande adjungerade ledamöter och fiskaler öfverstiger 34 år, ändock att i beräkningen icke medtagits de adjungerade ledamöter, hvilka från tingsbanan inkallats att tills vidare tjänstgöra i hofrätten och hvilka alla äro ännu äldre. Under loppet af den utbildning vid underdomstol, kräfvande en tid af omkring tre år, som af hofrätten fordras såsom förutsättning för erhållande af fiskalsförordnande, och under den tid af i allmänhet likaledes omkring tre år, som en extra ordinarie tjänsteman efter avslutad tingstjänstgöring måste tjänstgöra i hofrätten, innan han ernår fiskalsförordnande, erbjuder sig sällan möjlighet till erhållande af nämnvärda inkomster. Den inkomst, som erhålles, sedan ordinarie befattning såsom ledamot af hofrätten nåtts, kan med hänsyn till ämbetets art och vikt icke betraktas annat än såsom ganska måttlig och lämnar en ytterst knapp ersättning för de pekuniära uppoffringarna

under den långa studie- och utbildningstiden. Hvad vidkommer dem, hvilka från tingsbanan inkallats i hofrätten, torde känt vara, att på tingsbanan för uppehållet tillräckliga inkomster i allmänhet ej stå att vinna förrän tidigast några få år före utnämningen till häradshöfding, hvadan de ekonomiska förhållandena för dem ej ställa sig afsevärdt gynnsammare.

Vid en jämförelse af förhållandena förr och nu — anföres det vidare i nämnda skrift — visar det sig, att medelåldern vid utnämning till assessor är stadd i stigande. Redan nu torde förhållandena vara sådana, att en person, som saknar enskild förmögenhet, näppeligen utan att för framtiden få sin ekonomi undergräfd kan ägna sig åt hofrättsbanan. Men olägenheten af att denna bana förbehålles endast de förmögna ligger i öppen dag, helst om man besinnar, att från hofrätterna plägat utgå en mycket stor del af landtdomarekåren och den allra största delen af högsta domstolens ledamöter. Hade i förevarande fall varit fråga om att allenast för några få år extra ordinarie tjänstemän skulle för afarbetande af arbetsbalans förordnas att tjänstgöra såsom ledamöter af hofrätten, så skulle sökandena väl ej ansett sig böra framkomma med erinringar i anledning af hofrättens förslag. Men intet tvifvel kan förefinnas därom, att den åttonde divisionen för afarbetande af nu förefintlig balans måste bibehållas åtminstone ett tiotal år, och då antagligen, därest de af hofrätten föreslagna arfvodena af Riksdagen en gång beviljats, svårigheter skola möta att sedermera få anslaget höjdt, hafva sökandena däraf funnit sig föranlåtna att göra ifrågavarande framställning.

Sökandena hafva slutligen erinrat därom, att, då fråga år 1905 förelåg om förstärkning af nedre justitierevisionens arbetskrafter för afarbetande af förefintlig balans, de för sådant ändamål erforderliga extra revisionssekreterarne ansågos böra erhålla enahanda löneförhöjningar som de konstituerade.

Med anledning af innehållet i den nu anmälda skriften anhåller jag att få erinra, att på grund af de utnämningar och förordnanden, som af Kungl. Maj:t den 30 december 1905 meddelades, äfvensom de dispositioner i afseende å lediga löner i hofrätten, hvilka samma dag af Kungl. Maj:t vidtogos, tills vidare från den 1 januari 1906 ej mindre än 10 assessorslöner stå till hofrättens förfogande att tilldelas dem bland hofrättens adjungerade ledamöter, som hofrätten anser däraf böra komma i åtnjutande. Sålunda komma från och med nämnda dag tio adjungerade ledamöter i hofrätten att åtnjuta inkomst lika med assessor. Med an-

litande af sex fiskalslöner, som på grund häraf torde blifva lediga, komma ytterligare sex af de adjungerade ledamöterna att enhvar erhålla en inkomst af 3,500 kronor för år räknadt. Och slutligen finnes för ännu en adjungerad ledamot att tillgå, utom tjänstgöringspenningarna 2,000 kronor för år räknadt, ytterligare 1,100 kronor, utgörande det belopp, hvarmed en ledig hofrättsrådslön öfverskjuter hvad däraf motsvarar en assessorslön. Följaktligen kommer af sjutton adjungerade ledamöter enhvar af tio ledamöter att i inkomst erhålla 5,300 kronor, enhvar af sex 3,500 kronor samt en 3,100 kronor, allt för år räknadt.

Då härigenom den ersättning, som beredes hofrättens adjungerade ledamöter, ej torde vara mindre, än hvad under en lång följd af år kunnat bestå dem, hvilka innehaft förordnande att vara ledamöter i hofrätten, synes från denna synpunkt icke kunna hämtas någon särskild anledning att af Riksdagen begära högre anslag till den ifrågasatta extra divisionen, än som förut utgått. Att från andra synpunkter mycket af hvad i den ingifna skriften anförts är synnerligen beaktansvärdt vill jag ingalunda förneka; och af innehållet däri har jag just af denna anledning här upptagit mera, än som strängt taget hör till den föreliggande frågan. Men dessa synpunkter beröra ganska nära själfva organisationen af våra ämbetsverk och torde därför tills vidare böra lämnas å sido, till dess en mera omfattande undersökning af hithörande spörsmål blifvit verkställd.»

På grund af hvad i ärendet förekommit hemställer utskottet,

att Riksdagen må, för beredande af tillfällig förstärkning af Svea hofrätts arbetskrafter med en extra division för behandling af instämnda och vädjade mål under ett år från den 1 september 1906, på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 15,900 kronor att utbetalas enligt de i förutnämnda kungl. bref af den 27 maj 1904 och den 12 maj 1905 bestämda grunder, äfvensom medgifva, att Kungl. Maj:t må under år 1906 förskottsvis af tillgängliga medel utanordna hvad af nämnda belopp belöper på tiden från den 1 september till årets slut.

Ang. anslag
till krigshof-
rätten. \

15:o) Med tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t under punkten 14 af denna hufvudtitel föreslagit får utskottet hemställa,

[14.]

att Riksdagen må för år 1907 till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och militära ledamöter å extra stat anvisa enahanda belopp, som för innevarande och flera föregående år därtill anslagits, eller 3,250 kronor.

16:o) Kungl. Maj:t har under punkten 15 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1907 bevilja:

till aflöningar åt tjänstemän och betjante vid tvångsuppfostringsanstalten å Bona ett förslagsanslag högst 24,550 kronor, samt till kost och beklädnad åt de vid anstalten intagna elever m. m. ett förslagsanslag af 24,000 kronor.

Departementschefen har i fråga om denna framställning till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Samtliga de byggnader vid tvångsuppfostringsanstalten å Bona, till hvilka Riksdagen under de fyra sista åren anslagit medel, äro nu fullbordade, och de medel, Riksdagen år 1905 anvisade för utförande af hvad då återstod af byggnads- och reparationsarbetena, hafva visat sig jämnt motsvara de beräknade kostnaderna.

Bestyret med anstaltens anordnande har äfven under år 1905 handhafts af generalmajoren Richard Berg, ledamoten af Riksdagens Andra Kammare Hans Andersson i Nöbbelöf och kontraktsprosten August Pettersson. Sedan dessa med utgången af år 1905 fullgjort sitt makt-påliggande uppdrag att vara delegerade för anstaltens anordnande, har från och med år 1906 den af Kungl. Maj:t den 20 oktober 1905 för anstalten utsedda styrelse öfvertagit högsta ledningen af anstaltens verksamhet och vårdsnaden af dess angelägenheter.

Ännu återstå emellertid att täcka en del smärre utgifter, som icke ingått i förut framlagda beräkningar och som statskontoret anbefallts att af tillgängliga medel förskottsvis utanordna. Sålunda har för en del kostnader, som afidne presidenten Annerstedt, såsom före 1905 en af delegerade för tvångsuppfostringsanstaltens anordnande, af egna medel bestridt, utbetalts sammanlagdt 1,485 kronor 35 öre. Dessa kostnader afse kopior af byggnadsritningar, värdering af maskiner samt uppgörande af förslag till elektrisk belysning vid Bona, rese- och traktamentsersättning till landbruksinspektoren vid Bona för vissa på anmodan af delegerade företagna resor, ritningar och beskrifning samt kostnadsförslag å vatten- och afloppsledningar, program och förslag till kontrakt rörande den elektriska belysningsanläggningen vid anstalten m. m., kontroll och inspektion å en del utförda arbeten för den elekt-

Ang. anslag till tvångsuppfostringsanstalten å Bona.
[15.]

riska belysningen vid anstalten m. m., samt annonser och renskrifning. Vidare har på delegerades förslag till deras biträdande arkitekt genom särskilda nådiga bref anvisats dels godtgörelse för åtskilliga af honom uppgjorda ritningar och kostnadsförslag m. m. till byggnader och reparationer vid anstalten med sammanlagdt 1,445 kronor, dels arfvode för den af honom under åren 1903—1905 utföfvade ledning af samt högsta tillsyn vid byggnadsarbetenas utförande med 3,000 kronor, dels ock ersättning för de resor, han under åren 1902—1905 företagit till Bona för uppgörande af byggnadsförslag och för besiktning af byggnadsarbetena m. m., med sammanlagdt 1,235 kronor 70 öre. Och slutligen har till gäldande enligt fastställda grunder af delegerades egna resor och arvoden under åren 1902—1905 åtgått sammanlagdt 8,887 kronor 38 öre. Förslag till ersättande af dessa utgifter torde jag emellertid få anmäla i sammanhang med öfriga af statskontoret förskjutna kostnader.

Till aflöningar åt tjänstemän och betjänte vid anstalten beviljade Riksdagen på extra stat för år 1906 ett belopp af högst 24,550 kronor enligt följande fördelning:

till direktören	kronor	4,000: —
„ predikanten och förste läraren	„	2,400: —
„ andre läraren	„	1,200: —
„ två afdelningsbefälhafvare	„	3,200: —
„ bokhållaren	„	1,200: —
„ åtta förmän	„	6,800: —
„ husmodern	„	500: —
„ maskinisten	„	1,150: —
„ läkaren	„	500: —
„ landbruksinspektoren	„	1,800: —
	säger kronor	22,750: —,

hvertill för möjligen erforderliga ålderstillägg till direktören och afdelningsbefälhafvarne skulle få läggas ett belopp af

„	„	1,800: —
---	---	----------

eller således sammanlagdt

	kronor	24,550: —.
--	--------	------------

Ett anslag af enahanda art och belopp hafva delegerade, enligt underdånig skrifvelse den 20 oktober 1905, ansett böra finnas att tillgå jämväl för år 1907.

Beträffande löneförmånernas uppdelning i lön, tjänstgöringspenningar m. m. hafva delegerade hemställt, att det förslag, hvilket i sådant hänseende var uppgjort och bilagdt statsverkspropositionen till 1905 års Riksdag, fortfarande måtte få lända till efterrättelse. Detta förslag var af följande innehåll:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Arfvode.	Summa.	Ålderstillägg	
					efter 5 år.	efter 10 år.
direktören.....	2,500	1,500	—	4,000	500	500
predikanten och förste läraren	—	—	2,400	2,400	—	—
andre läraren.....	1,200	—	—	1,200	200	200
1 afdelningsbefälhafvare	1,000	600	—	1,600	200	200
bokållaren.....	—	—	1,200	1,200	—	—
1 förman	450	400	—	850	75	75
husmodern, jämte fri kost.....	300	200	—	500	50	50
maskinisten	650	500	—	1,150	75	75
läkaren	—	—	500	500	—	—
landtbruksinspektoren	1,200	600	—	1,800	200	200

Enligt hvad delegerade anmält, hafva vid 1905 års utgång endast 16 minderåriga förbrytare blifvit med stöd af lagen angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran till anstalten öfverlämnade. Då till följd häraf anstaltens organisation ännu icke kunnat i dess helhet pröfvas eller någon bestämd erfarenhet vinnas i fråga om den personal, som kan finnas nödig, sedan anstalten erhållit fulla antalet elever, föreligger enligt delegerades åsikt icke någon anledning att för år 1907 uppföra anstaltens aflöningsanslag å ordinarie stat.

I detta sammanhang hafva emellertid delegerade tillkännagifvit, att de med hänsyn till det angifna ringa elevantalet icke funnit sig böra vidtaga någon åtgärd för tillsättande af följande i 1906 års aflöningsstat upptagna tjänstemän, nämligen en andre lärare, en afdelningsbefälhafvare och fyra förmän, utan ansett att därmed kan anstå, till dess den under september 1905 fullbordade elevbyggnaden B måste för sitt ändamål tagas i anspråk.

Under antagande, att elevantalet under år 1906 skulle komma att uppgå till 100 eller så många, som anstalten är afsedd att upptaga, anvisade Riksdagen till kost och beklädnad åt de vid anstalten intagna

elever m. m. å extra stat för år 1906 ett förslagsanslag af 24,000 kronor enligt följande beräkning:

till anskaffande och underhåll af beklädnad åt 100 elever, 80 kronor för hvarje elev	kronor	8,000: —
„ förplägning samt till aflönande af tjänstfolk till biträde åt husmodern i hushållet	„	10,000: —
„ bränsle och lyse	„	3,000: —
„ bestridande af diverse omkostnader, såsom utskylder, medicin, telefon, frakter, ersättning för återförande af förrymda elever m. m.	„	3,000: —
	Summa kronor	24,000: —.

Vid det förhållande, att anstalten i hvarje fall måste vara beredd att när som helst mottaga ett större antal elever, hafva delegerade hemställt, att för år 1907 ett förslagsanslag till nyss angifna belopp måtte hållas tillgängligt att i mån af behof anlitas, men äfven detta anslag hafva delegerade af samma skäl, som åberopats i fråga om anslaget till aflöningar åt tjänstemän och betjante vid anstalten, ansett böra kvarstå å extra stat.

Mot hvad sålunda af delegerade anförts och hemställts har jag icke funnit anledning till erinran.»

Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande framställning, må på extra stat för år 1907 bevilja:

a) till aflöningar åt tjänstemän och betjante vid tvångsuppfostringsanstalten å Bona ett förslagsanslag högst 24,550 kronor; samt

b) till kost och beklädnad åt de vid anstalten intagna elever m. m. ett förslagsanslag af 24,000 kronor.

Ang. anslag till beredande af tvångsuppfostran åt minderåriga kvinnliga förbrytare.

[16.]

17:o) Under punkten 16 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:ts föreslagit Riksdagen att, för beredande af uppfostran åt minderåriga förbrytare af kvinnligt kön, hvilka enligt domstols förordnande skulle insättas i allmän uppfostringsanstalt, på extra stat för år 1907 anvisa dels ett belopp af 2,100 kronor att utgå såsom ersättning för hyra, ved, inventarier m. m. samt såsom bidrag till lön åt föreståndarinnan vid sådan anstalt, dels ock ett förslagsanslag å 5,000 kronor till godtgörande af de vid anstalten mottagna elevers bispisning, beklädnad, undervis-

ning, läkare- och sjukvård m. m. äfvensom till utrustning vid elevers utskrifning.

Till statsrådsprotokollet har departementschefen beträffande denna fråga anfört följande:

»Såsom i statsverkspropositionen till 1905 års Riksdag anmäldes, har Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 31 december 1904, med stöd af 1 § i lagen den 27 juni 1902 angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran, erkänt diakonissanstaltens i Stockholm skyddshem vid Sjötorp i Stockholms län såsom allmän uppfostringsanstalt.

Erforderliga medel för beredande vid detta skyddshem af uppfostran åt minderåriga förbrytare af kvinnligt kön beviljade 1905 års Riksdag genom att på extra stat för år 1906 anvisa ett förslagsanslag af 10,000 kronor, däraf 5,000 kronor beräknades för hvart af åren 1905 och 1906.

Angående villkoren för minderåriga kvinnliga förbrytares mottagande vid skyddshemmet å Sjötorp hade Kungl. Maj:t genom nådiga brefvet den 31 december 1904 uppdragit åt delegerade för anordnande af tvångsuppfostringsanstalten å Bona att med diakonissanstalten uppgöra närmare aftal. Redan dessförinnan eller den 7 oktober 1904 hade nämnda delegerade erhållit uppdrag att inkomma med underdånigt förslag till de anordningar, som lämpligen böra vidtagas för beredande af uppfostran åt minderåriga kvinnliga förbrytare.

Efter det delegerade med diakonissanstalten träffat aftal, hvarigenom denna åtog sig att under en tid af högst två år från 1905 års början å skyddshemmet mottaga högst sex minderåriga kvinnliga förbrytare, och detta aftal blifvit underställt Kungl. Maj:ts pröfning, bestämde Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 30 juni 1905, bland annat, att diakonissanstalten skulle vara berättigad att uppbära *dels* för nödig inredning och nyanskaffning i lokalerna äfvensom i hyresafgift och för eventuellt återställande af lokalerna i deras förra skick en summa för en gång af 1,000 kronor, *dels ock* för beklädnad, kost, undervisning, sjukvård m. m. en dagafgift för hvarje elev, ej understigande en krona 50 öre och ej öfverstigande två kronor, däri ej inräknadt resekostnader eller utrustning vid elevs utskrifning från skyddshemmet.

Enligt hvad delegerade i underdånig skrifvelse den 27 oktober 1905 anmält, har diakonissanstalten förklarat sig icke kunna efter den 1 januari 1907 mottaga minderåriga kvinnliga förbrytare till uppfostran

vid skyddshemmet å Sjötorp, men däremot erbjudit sig att på vissa villkor å den af diakonissanstalten inköpta egendomen Wiebäck i Västra härad af Jönköpings län från och med den 1 januari 1907 tills vidare och intill två år efter skedd uppsägning till uppfostran mottaga högst 12 minderåriga kvinnliga förbrytare, som enligt domstols förordnande skola insättas i allmän uppfostringsanstalt. De af diakonissanstalten härför uppställda villkor äro, att staten till anstalten erlägger:

1:o) såsom hyresersättning årligen kronor 1,000: —

Därest till följd af uppsägning från statens sida aftalet upphör innan 10 år förflutit, skall likväl denna hyresersättning utgå under 10 år, räknadt från och med år 1907.

2:o) såsom ersättning för vedbrand, inventarier, telefon m. m. årligen kronor 300: —

3:o) såsom bidrag till lön åt föreståndarinnan årligen ,, 800: —

4:o) såsom ersättning för bespisning, beklädnad, undervisning, läkare- och sjukvård m. m. för hvarje vid anstalten mottagen elev en afgift för hvarje dag af en krona.

Härom hafva delegerade anført, att, ehuru någon nämnevrd erfarenhet rörande sättet för anordnande af uppfostran åt minderåriga kvinnliga förbrytare icke kunnat vinnas under år 1905, så mycket mindre som blott en dylik elev hittills varit å skyddshemmet vid Sjötorp intagen, delegerade dock ansett att, så länge antalet ej öfverskrider det nu beräknade, ifrågavarande uppfostran icke kan anordnas bättre och billigare än genom att, på sätt föreslagits, öfverlämna de minderåriga kvinnliga förbrytarna till uppfostran och vård af diakonissanstalten i Stockholm. Denna har visat sig äga vilja och förmåga att vid sina skyddshem så uppfostra vanartiga flickor, att stora förhoppningar kunna hysas om att de elever, som af diakonissanstalten mottagas, kunna efter 1 å 2 år återlämnas till samhället såsom ordentliga, arbetsdugliga och förbättrade människor.

I de angifna villkoren ingår elevernas beklädnad endast under vistelsen vid anstalten; och då den beklädnad, som af elev till anstalten medföres, i allmänhet är af mycket dålig beskaffenhet samt dessutom vid utskrifningen urväxt, hafva delegerade framhållit nödvändigheten däraf, att elev vid utskrifning från anstalten förses med nödiga beklädnads-persedlar. Kostnaden härför har ansetts icke böra beräknas till mindre än 100 kronor för hvarje afgående elev, eller, då minst sex elever antagas årligen komma att utskrifvas, en årlig kostnad af 600 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts hafva delegerade hemställt, att för beredande af uppfostran åt minderåriga kvinnliga förbrytare Kungl.

Maj:t måtte af Riksdagen begära anvisande på extra stat för år 1907 dels såsom ersättning för hyra, ved, inventarier, bidrag till lön åt föreståndarinna m. m. 2,100 kronor, dels ock såsom ersättning för bespising, beklädnad, undervisning, läkare- och sjukvård m. m. äfvensom till utrustning vid utskrifning ett förslagsanslag af 5,000 kronor.

Såsom en enkel beräkning visar, kommer den af diakonissanstalten för mottagande af kvinnliga förbrytare å Wiebäck fordrade ersättning icke att ställa sig högre, utan tvärtom lägre än hvad förut fordrats. Möjlighet för staten att på billigare villkor bereda en verksam uppfostran åt dylika förbrytare torde, såsom delegerade anfört, icke vara att finna. Till jämförelse i fråga härom har diakonissanstalten uppgifvit, att dess skyddshem vid Sjötorp erhåller i årsafgifter för hvarje elev sammanlagdt 350 kronor och dessutom ett särskildt anslag af 2,500 kronor årligen. Att diakonissanstalten nu fordrat 800 kronor årligen såsom bidrag till lön åt föreståndarinnan torde till fullo försvaras af nödvändigheten att, antingen anstalten lyser en eller tolf skyddslingar, hålla föreståndarinneplatsen besatt. Någon tvekan torde därför ej kunna uppstå att, sedan erforderliga medel af Riksdagen beviljats, erkänna ifrågavarande skyddshem såsom allmän uppfostringsanstalt, afsedd för kvinnliga förbrytare. Ej heller i öfrigt har jag något att erinra mot hvad delegerade föreslagit.»

Utskottet, som anser sig böra biträda Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, hemställer,

att Riksdagen må, för beredande af uppfostran åt minderåriga förbrytare af kvinnligt kön, hvilka enligt domstols förordnande skola insättas i allmän uppfostringsanstalt, på extra stat för år 1907 anvisa

- a) ett belopp af 2,100 kronor att utgå såsom ersättning för hyra, ved, inventarier m. m. samt såsom bidrag till lön åt föreståndarinna vid sådan anstalt samt
- b) ett förslagsanslag å 5,000 kronor till godtgörande af de vid anstalten mottagna elevs bespising, beklädnad, undervisning, läkare- och sjukvård m. m. äfvensom till utrustning vid elevs utskrifning.

18:o) Kungl. Maj:t har under punkten 17 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af

*Ang. anslag
till resestipendier åt
domare.*

[17.]

6,000 kronor till resestipendier åt ordinarie domare eller dem, som vid domstolarna beredde sig för domarekallet.

Departementschefen har i fråga om denna framställning till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Det anslag, som under de senare åren beviljats till resestipendier åt ordinarie domare eller dem, som vid domstolarna bereda sig för domarekallet, synes mig fortfarande böra utgå med oförändradt belopp.

Emellertid har erfarenheten från de fyra år, under hvilka resestipendier till domare hittills utdelats, ådagalagt, att de grunder, som Riksdagen år 1901 i sammanhang med beviljandet af då begärdt anslag förutsatte böra följas vid stipendiernas utdelande och hvilka synas där- efter hafva blifvit af Kungl. Maj:t tillämpade, i vissa afseenden icke äro fullt ändamålsenliga.

Med fog torde kunna sägas, att de ifrågavarande stipendierna icke varit så eftersökta, som de bort kunna vara, och att anslaget därför ej heller hittills visat sig så fruktbarande, som önskligt hade varit. Om så är, kan orsaken härtill knappast vara någon annan, än att det belopp, som enligt de angifna grunderna borde få utdelas för viss tids utrikes vistelse — eller under vanliga förhållanden 2,000 kronor för sex månaders utrikes vistelse samt i proportion därefter för längre eller kortare tid — af åtskilliga domare, som skulle varit synnerligen väl skickade att med goda resultat studera den utländska rätten, ansetts otillräckligt. Också har det försports, att de stipendiater, som besökt mera aflägsset belägna länder, fått af egna medel vidkännas icke obetydliga kostnader. Men äro stipendiebeloppen sådana, att såsom stipendiesökande icke kunna aumäla sig andra än de, hvilka äga en mera gynnsam ställning i ekonomiskt afseende, så torde ändamålet med stipendierna få anses vara till stor del förfeladt. I öfrigt måste tydligen vid stipendiebeloppens bestämmande hänsyn tagas icke blott till de större eller mindre resekostnader, som med en angifven resa äro förbundna, utan äfven till lefnadskostnadernas storlek i de olika länderna samt de större eller mindre behof af förflyttningar mellan särskilda orter utrikes, som vid ett visst rättsstudium uppkommer, därest det skall gifva önskad utbyte.

Det är visserligen endast 1901, 1902 och 1903 års Riksdagar, som uttalat sig rörande de grunder, efter hvilka stipendierna borde utdelas. I 1904 och 1905 års riksdagsbeslut finnes hvarken detta uttalande återopadt, ej heller något nytt uttalande i ämnet gjordt, och Kungl. Maj:t har således i själfva verket från och med år 1905 icke varit bunden af de af föregående Riksdagar uppställda grunderna. Då

emellertid, på sätt jag nämnt, dessa dock hittills blifvit följda, har jag ansett riktigast, att den afvikande uppfattning, jag ofvan uttalat, borde göras Riksdagen bekant, innan samma uppfattning till äfventyrs kommer att vinna praktisk tillämpning.»

Emot beviljandet af anslag till resestipendier af förevarande slag jämväl för år 1907 har utskottet icke funnit något att erinra.

*Utskottets
yttrande.*

Emellertid har utskottet, som, med hänsyn därtill att genom utländska studieresor stipendiaterna komma i tillfälle att vidga sina kunskaper och vinna ökad erfarenhet, icke anser oskäligt, att stipendiaterna till äfventyrs af egna medel få vidkännas någon kostnad för sina resor, icke funnit anledning att frångå det af 1901 års Riksdag gjorda uttalande, att för ifrågavarande tjänstemän ett belopp af 2,000 kronor för sex månaders utrikes vistelse samt i proportion därefter för längre eller kortare tid bör under vanliga förhållanden vara tillräckligt.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 6,000 kronor till resestipendier åt ordinarie domare eller dem, som vid domstolarna bereda sig för domarekallet.

19:o) Under punkten 18 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till ersättande af vissa i statsrådsprotokollet omförmälda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, 44,070 kronor 62 öre, å extra stat för år 1907 anvisa ett motsvarande belopp, som för afrundande af hufvudtitelns slutsumma syntes böra uppföras med 44,142 kronor.

*Ang.
ersättande af
förskott.
[18.]*

Departementschefen har beträffande denna fråga anført, hurusom statskontoret uti skrivelser den 8 december 1905 och den 2 januari 1906 hos Kungl. Maj:t anmält, att statskontoret jämlikt föreskrifter i särskilda kungl. bref under förskottstitel utbetalt dels 15,384 kronor 14 öre för den af Kungl. Maj:t den 1 april 1901 tillsatta kommitté för revision af strafflagen för krigsmakten och förordningen om krigsdomstolar och rättegången därstädes, dels 1,679 kronor 5 öre till bestridande af kostnaden för anskaffande åt Västerbottens södra domsaga af afskrifter utaf vissa i hofrätten befintliga renoverade protokoll, dels 16,053 kronor 43 öre för täckandet af förut omförmälda utgifter för anordnande af tvångsuppfostringsanstalten å Bona, dels ock 10,954 kronor för den af Kungl. Maj:t den 30 september 1904 tillsatta kom-

mitté för afgifvande af förslag till ändradt jordeboksväsen; hvarjämte statskontoret anhållit, att ersättning måtte beredas statskontoret för de sålunda förskjutna beloppen.

Utskottet, som under punkt 9 här ofvan hemställt om rätt att för jämnande af hufvudtitelns slutsumma få jämka där upptagna anslagsbelopp, får, med anledning af Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag och under iakttagande af regeln om anslags utförande i jämnt krontal, hemställa,

att Riksdagen må till täckande af omförmälda af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, 44,070 kronor 62 öre, å extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 44,071 kronor.

Ang. dyrtids-
tillägg.
[19.]

20:o) Kungl. Maj:t har slutligen under punkten 19 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att, till beredande af dyrtidstillägg för år 1906 åt en del tjänstemän och betjante i justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt i de till justitiedepartementet hörande ämbetsverk och kårer, å extra stat för år 1907 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 12,500 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande; hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Stockholm den 13 februari 1906.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.

Reservationer:

Vid *punkten* 3 (angående ökning af anslaget till Svea hofrätt med därunder lydande justitiestat:)

af herrar *C. Persson, H. Andersson, A. Wiklund, J. A. Sjö, K. Starbäck, Å. H. Hammarskjöld, E. Hammarlund, L. Eriksson, G. Lindgren* och *O. Anderson*, hvilka ansett, att utskottets utlåtande och förslag bort hafva följande lydelse:

»På grund af den — — — verkställas; och biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag med afseende å bestämmandet af de ifrågasatta tre domsagornas områden.

I detta sammanhang — — — ärligen.

I fråga om aflöningsförmånerna för häradshöfdingarne i nämnda tre domsagor kan åter utskottet icke tillstyrka bifall till hvad Kungl. Maj:t föreslagit beträffande tjänstgöringspenningarna, hvilka af Kungl. Maj:t upptagits till, sammanlagdt, summan af för närvarande till häradshöfdingarne i norra och södra domsagorna utgående tjänstgöringspenningar eller 5,600 kronor.

Enligt det förslag till jämkning af de till häradshöfdingarne i form af tjänstgöringspenningar m. m. utgående belopp, hvilket finnes intaget i statsverkspropositionen vid 1905 års lagtima riksdag, har nämligen, på sätt departementschefen till statsrådsprotokollet erinrat, ansetts, att tjänstgöringspenningarna i norra domsagan, nu uppgående till 3,300 kronor, skulle kunna tåla vid en minskning af 700 kronor; och skulle enligt samma förslag sammanlagda beloppet af tjänstgöringspenningar i norra och södra domsagorna uppgå till 4,900 kronor. Utskottet, som anser, att summan af tjänstgöringspenningarna i de tre domsagor, hvaruti norra och södra domsagorna föreslagits skola uppdelas, icke bör öfverstiga sistnämnda belopp, vill fördenskull föreslå följande minskning uti de af Kungl. Maj:t föreslagna tjänstgöringspenningarnas belopp, nämligen:

		för häradshöfdingen i Norra Hälsinglands domsaga från	
		2,100 kronor till 1,800 kronor eller med	300 kronor;
”	”	i Bollnäs domsaga från 1,700 kronor	
		till 1,500 kronor eller med	200 ”
”	”	i Söderhamns domsaga från 1,800 kronor	
		till 1,600 kronor eller med	200 ”
		summa minskning	700 kronor.

Vidkommande benämningarna å de föreslagna domsagorna har vidare utskottet, i anledning af — — — — nya domsagan.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa:

a) att Riksdagen må på det sätt bifalla Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, att Riksdagen, för möjliggörande af en reglering af Norra och Södra Hälsinglands domsagor sålunda, att nuvarande Södra Hälsinglands västra tingslag må bilda en domsaga, att Södra Hälsinglands östra tingslag må tillsammans med Enångers tingslag af Norra Hälsinglands domsaga utgöra en domsaga, samt att återstående tre tingslag af Norra Hälsinglands domsaga må utgöra en domsaga, öka anslaget till häradshöfdingarne under Svea hofrätt med 3,800 kronor;

samt, under förutsättning af bifall härtill, fastställa aflöningsförmånerna för häradshöfdingarne i de ifrågasatta tre domsagorna sålunda:

för häradshöfdingen i Norra Hälsinglands domsaga:

lön	4,500: —	
tjänstgöringspenningar	1,800: —	6,300: —

för häradshöfdingen i den af Södra Hälsinglands västra tingslag bildade domsagan:

lön	4,500: —	
tjänstgöringspenningar	1,500: —	6,000: —

för häradshöfdingen i den af Södra Hälsinglands östra tingslag samt Enångers tingslag bildade domsagan:

lön	4,500: —	
tjänstgöringspenningar	1,600: —	6,100: —;

b) att herr Sundströms — — — — besvarad.

Vid bifall — — — — höjas med 3,800 kronor till 688,287 kronor.»

af herrar *P. Olsson* och *D. Persson*;

vid punkten 18:o (angående anslag till resestipendier åt domare):
af herrar *D. Persson*, *K. Starbäck*, *Å. H. Hammarskjöld* och
E. Hammarlund, hvilka ansett, att utskottets yttrande bort hafva följande
lydelse:

»Utskottet, som delar departementschefens uppfattning om att
ifrågavarande stipendier må kunna, där så pröfvas lämpligt, bestämmas
till högre belopp än 2,000 kronor för sex månaders vistelse utomlands
samt i proportion därefter för längre eller kortare tid, hemställer,

att Riksdagen — — — — —
domarekallet.»

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1906 års riksstat anslår:			
Anvisning i kontant.			
Kronor.	ö.		Justitie-
17,000	—	Departementschefen	
38,800	—	Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli	
6,000	—	Departementschefens ombud för tillsyn öfver skrifter allmängörande, Ökas med	
212,700	—	Högsta domstolen	
18,800	—	Justitiekanslersexpeditionen	
151,700	—	Nedre justitierevisionen. Nuvarande belopp	
		Ökas med aflöning till dels en konstituerad revisionssekreterare dels två	
684,487	—	Svea hofrätt med därunder lydande justitiestat. Nuvarande belopp	
		Ökas för reglering af Norra och Södra Hälsinglands domsagor med	
476,913	—	Göta hofrätt med därunder lydande justitiestat	
208,713	—	Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med därunder lydande justitiestat	
11,100	—	Krigshofrätten	
55,000	—	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	
1,839,245	—	Fångvården:	
		Fångvårdsstyrelsen	
		Fångars vård och underhåll:	
		Bestämdt anslag	
		Förslagsanslag	
		Ålderstillägg för en del vid fångvårdsstyrelsen och fångvården anställda varande belopp	
		Ökas med	
		Vård och underhåll af läns- och kronohäkten, <i>reservationsanslag</i>	
84,000	—	Ersättning åt personer, menigheter och allmänna inrättningar för dem	
12,000	—	Medikolegala besiktningar, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp	
		Ökas med	
18,000	—	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	
135,000	—	Ersättning åt domare, vittnen och parter, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp	
		Ökas med	
64,432	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp	
		Ökas med	
4,500	—	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	
S:a	4,038,390	—	

Litt. A.

riksstatens Andra hufvudtitel.

	Förslag till blifvande riksstat.	
	Anvisning i kontant.	
	Kronor.	ö.
departementet.		
.....	17,000	—
.....	38,800	—
<i>förslagsanslag. Nuvarande belopp</i>	6,000: —	
.....	2,000: —	8,000
.....		212,700
.....		18,800
.....	151,700: —	
<i>amanuenser</i>	8,600: —	160,300
.....	684,487: —	
.....	4,500: —	688,987
.....		476,913
.....		208,713
.....		11,100
.....		55,000
.....	59,500: —	
.....	625,600: —	
.....	1,039,145: —	1,664,745: —
<i>ämbets- och tjänstemän, förslagsanslag. Nu-</i>		
.....	75,000: —	
.....	10,000: —	85,000: —
.....		40,000: —
<i>genom nya strafflagens införande frångångna bötesandelar, förslagsanslag</i> ...		1,849,245
.....		84,000
.....	12,000: —	
.....	6,500: —	18,500
.....		18,000
.....	135,000: —	
.....	30,000: —	165,000
.....	64,432: —	
.....	47,568: —	112,000
.....		4,500
Summa		4,147,558

Bil. Litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
Andra hufvudtitel.**

	Kronor.	ö.
Justitiedepartementet.		
För fortsatt uppehållande af lagberedningens verksamhet	50,000	—
» bestridande af de utaf tillämpning af lagen om straffregister föranledda kostnader för amanuenser, renskrifning m. m. vid justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli	5,000	—
Till ökad arbetsbiträde åt justitiekanslersämbetet	3,500	—
» aflönande af tre tillförordnade revisionssekreterare och sex amanuenser i nedre justitierevisionen	25,800	—
» aflönande af ett biträde å nedre justitierevisionens registrators- kontor	2,700	—
För beredande af tillfällig förstärkning af Svea hofrätts arbetskrafter med en extra division under ett år från den 1 september 1906	15,900	—
Till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och militära ledamöter » aflöningar åt tjänstemän och betjänte vid tvångsuppfostrings- anstalten å Bona, <i>förslagsanslag</i> , högst	3,250	—
» kost och beklädnad åt de vid anstalten intagna elever m. m., <i>förslagsanslag</i>	24,550	—
För beredande af uppfostran i allmän uppfostringsanstalt åt minder- åriga förbrytare af kvinnligt kön såsom ersättning för hyra, ved, inventarier m. m. samt såsom bidrag till lön åt föreståndarinna	24,000	—
Till godtgörande af de vid anstalten mottagna elevers bespisning, beklädnad, undervisning, läkare- och sjukvård m. m. äfvensom till utrustning vid elevs utskrifning, <i>förslagsanslag</i>	2,100	—
» resestipendier åt ordinarie domare eller dem, som vid dom- stolarna bereda sig för domarekallet	5,000	—
» täckande af utaf statskontoret utbetalda förskott	6,000	—
	44,071	—
Summa	211,871	—